

TORONTAI

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Hét napra 200 K
Három hónapra 500 K
Egy évre 900 K
Egyes száma ára 30 fillér.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP

Felolvas szerkesztő: Dr. MARA JENŐ.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Obilkyeva (Zápolya)-u. 1. Telefonszám 3.

MEGJELENIK MINDEN NAP, VASÁR-
ÉS ÜNNEPNAPOK KIVÉTELEVEL.

Veliki Becskerek, 1920.

XLIX. évfolyam, 77. szám.

Vasárnap április 4.

Két ezredév

előtt, homályos multaknak messzi éveiben, a Holt-tenger partján élt a Megváltó, akinél jobban, tisztábban és önzetlenebbül senki sem szeretette az emberiséget. A szívét és az életét odaadta, hogy hitet, szeretetet és bresszen embertársaiban, hogy újjáformálja és megváltssa őket a lélek szenvedéseitől.

Isteni életét mindenki ismeri, mert az övénél eszményibb életet még nem irt meg a történetíró és nem is fog megírni. Az élete a szeretet lángját keltette életre, halála megrázkódtatta az emberiséget. Tragikus sorsa a keresztfáig vitte, de onnan is, az utolsó pillanatokban is hülő testtel, vértelenül, megtört szemekkel bocsánatot kért a gyilkosai számára, akik azt hitték, hogy ha benne megölik az embert, életműve is meg lesz semmisítve.

De nem lett.

A haszonlesés, az árulkodás, a hamis vádaskodás: a gonoszság megmaradt mind a mai napig, de az emberi gyarlóságok felett épügy győzedelmeskedik ma is az igazság leküzdhetetlen ereje, amint diadalra jutott közel két ezredévvel ezelőtt.

Az igazságért küzdő és szenvedő emberiség diadalünnepe ez a nap, amelyre minden időben szükség van, mert az emberiség nem fejlődhet, hacsak a felismert igazságok diadala által nem. Nem áldozná ereje javát, nyugalmát, türelmét az igazságért, hacsak abban a biztos tudatban nem, hogy annak hatalma nagyobb minden emberi hatalomnál.

Az igazság befutja a maga útját, bármi akadályokat is gördítsenek eléje, s az igazság boldogsághoz vezet. Törjenek bár elene lándzsákkal, feszítsék keresztre, temessék mélységes sirba és gurítsák fölébe a legnagyobb követ: ismét csak feltámad az, amint feltámadott Krisztus, aki hirdette.

AMERIKA KÜLÖNBÉKÉJE NÉMET-ORSZÁGGAL.

Hamburg. A hamburgi kikötőben tegnap azt a hirt terjesztették, hogy egy a kikötőben horgonyzó külföldi gőzhajó kapitánya szikratáviratot fogott fel, amely szerint tegnap Washingtonban ratifikálták a Németországgal kötött külön békét és az amerikai szenátus megadta beleegyezését a 4 milliárdos hitelhez.

Angol hang Németország mellett.

Cecil Robert lord beszéde. — A jóvátételi intézkedéseket nem lehet igazolni.

Az angol lapok jelentése szerint Cecil Robert lord az alsóház pénteki ülésén a közép-európai helyzetről mondott beszédében kijelentette, hogy Franciaország olyan szenvedélyesen követeli a jóvátételt, hogy attól tart, hogy ez a követelés sok kiváló francia ember ítélőképességét teszi próbára.

Franciaországnak rögeszméjévé vált, hogy Németországnak fizetnie kell.

Ugy látszik, a franciák elfelejtik, hogy ha ragaszkodnak is nagyobb összegnek azonnal való megfizetéséhez, akkor is megeshetik velük, hogy követeléseik jelentékeny részét egyáltalán nem kapják meg. Cecil Robert lord véleménye mindig az volt, hogy a békeszerződés jóvátételi köve-

teleseit semmivel sem lehet igazolni. Tudja, hogy a Ház több tagja a humanizmus boldogjának tartja, de sok embertől hallotta már, akik Németországból és Ausztriából jöttek vissza Angliába, hogy ezeknek az országoknak az egész népe teljesen tehetetlen. Ha ismét talpra akarjuk őket állítani, nem szabad őket megfosztanunk a jobb jövő reménységétől.

A legfelsőbb tanács közben tovább folytatja a török béke feltételeinek megállapítását, amely hír szerint április 2-ikára készül el. A szerződéstervezetet azután San Remóban újból át fogják vizsgálni és Foch marsall is revideálja a katonai rendelkezéseket.

FORRADALMI ESEMÉNYEK DÁNIÁBAN.

Berlin. A hűvös Dániában váratlan események történtek. Keresztély király elbocsájtotta a szociáldemokrata-radikális Zahle-minisztériumot. Neergaard az ellenzék vezére, akit a király felszólított a kormányalakításra, kitért a megbízás elől, a régi kormány pedig nem volt hajlandó az ügyek továbbvitelére még ideiglenesen sem. Az éles ellentét király és kormánya között az északschlezwigi politika miatt támadt. Zavargások eddig nem voltak, az általános sztrájk kikiáltása küszöbön áll.

A „Vorwärts“ szerint a király családjával együtt egy vidéki városba menekült, délután azonban visszatért.

Kopenhága. A király Stauningot, a volt szociáldemokrata minisztert magához hívatta és tanácskozott vele a helyzetről. A király sajnálkozását fejezte ki a történetek felett.

Az általános sztrájk kezdetét holnap délre halasztotta el a szociáldemokrata-párt.

Kopenhága. A szakszervezetek gyűlést tartottak, amelyen követelik, hogy a király az elbocsájtott minisztériumot helyezze újra vissza és hogy az országgyűlést hívja össze. Ha ezt a követelésüket nem teljesíti, kimondják az általános sztrájkot. A király a szociálisták ultimátumát elutasította. A pártnak az a szándéka, hogy a maga kebeléből alakít kormányt.

KESZÜL A MAGYAR VÁLASZJEGYZÉK.

Páris. (Szikratávirat.) Jules Cambon elnöklésével hétfőn délelőtt a külügy-minisztériumban a nagykövetek értekezlete ülést tartott, amelyen folytatólag tárgyalta a magyar meghatalmazottaknak adandó választ, továbbá foglalkozott az orosz helyzettel is. Az értekezlet ezenkívül jóváhagyta azt a jegyzéket, amelyet a szikratáviróállomások ügyében fognak intézni a német kormányhoz. Végül arról a kérdéssel tanácskozott, vajjon a népszavazás alá kerülő területek lakossága résztvehet-e Németországban a küszöbön álló választásokban, még pedig akár a köztársasági elnök, akár a birodalmi gyűlés tagjainak megválasztásában. Az értekezlet úgy határozott, hogy az illetők a választásokban nem vehetnek részt.

Bemutakozott az új német kormány.

Berlin. Müller birodalmi kancellár a nemzetgyűlés hétfői ülésén mutatta be az új kormányt és ez alkalommal hosszabb beszédet mondott. Rámutatott arra, hogy a kormány ugyanazon pártokból került ki, mint a régi kormány, mert a koalíció bizonyult a német politika egyedüli biztos alapjának. A koalíció fentartása életbevágó érdeke az egész népnek, mert jövője is attól függ. Az új kormány legfőbb feladata az lesz, hogy a demokráciát az új birodalmi gyűlés választásáig még jobban megerősítse.

HIREK.

Volt egyszer ...

Volt egyszer, hol nem volt, nem is az operencián tul, csak erre a főútcán, a cukrászboltok kirakatában és virágkereskedésekben: voltak fehér vesszőből tojás formára font kis ketrecek és benne eleven fehér nyulacsókák ették a zöld salátalevelet nagy kis sárga csibék csipegették a szemét. És voltak szép piros, meg rózsaszín nyelvennel átvont húsvéti tojások, meg rakva jófajta édességgel és kisebb boltokban áttetsző kristályos cukorból, elől kis üvegablakocskákkal és micsoda gyönyörű képeket lehetett látni rajta. Olyik akkora volt, mint a legnagyobb struccotias. Micsoda húsvétek voltak, micsoda húsvéti készülődések a rózsaviztől szagos utcasarokokon és három nappal, négy nappal húsvét előtt már ünnepi készülődések színesége töltötte meg az üzletek kirakatát. Most is érván és szegényesen néhány húsvéti tojáska szerénykedik a boltok kirakatában. Homokos csokoládéból való, meg olyan, aminek fakó színén meglátszik, hogy még tavalyi rossz vásárból maradt. An eleven kis nyulakat most megnövesztik nagyra és megvárják, míg a kis csibékből jérce vagy tyuk lesz és húsvét nélkül, tojásformájú ketrecek nélkül éhes emberek vásárolják árdrágító kofáktól és megeszik. A kristálycukorból készült tojásán is meglátszik, hogy csak két év előtti maradt — holmi bánatos emlék már régi jó időkől — és a kép is megfakult benne, már nem olyan szépek és színesek benne a tojások. Már szintelen és szomorú a húsvét...

Lapunk legközelebbi száma a húsvéti ünnepek utáni kedden, a rendes időben jelenik meg.

Eljegyzés. Iványi Ernő eljegyezte Wehner Illyt.

A „Róza“-szállóbeli lopás. A rendőrség folytatja a nyomozást a „Róza“-Szállodában történt lopás ügyében, de eddig pozitív eredményre nem jutott. Tegnap beszéltünk károsult Müller Géza györgyházi gabonakereskedővel, aki elmondta, hogy 49 darab ezer, 10 darab 100, 12 drb 20 és 26 darab 10 dinárosból állott a pénze, ami összesen 50.500 dinárt tett ki. Ezt a pénzt a Székely és Komlós cég elszámolási cédulájába göngyölve a nadrágja hátsó zsebébe tette. A tolvaj a nadrágot kihuzta a feje alól, kivette a pénzt, a nadrágot a padlón hagyta és két darab százdinárost is elvett. A pénz Müller privát pénze volt. A tettes kézrekerítőjének 5000 dinár (20.000 K) jutalmat tűzött ki.

1646 ülés előzte meg a német béke átadását. A párisi „Illustration“ szerint a német béke átadását 1646 ülés előzte meg, melyet összesen 52 technikai bizottság tartott. A párisi külügyminisztérium tanácsa 39, a tizestanács 72, a négyestanács 145 ülést tartott a német béke ügyében. A békefeltételeknek a Trianon-palotában való átadása után a technikai bizottságok még 250, a négyestanács pedig 76 ülést tartott.

Ünnepélyes kertmegnyitás. Van szerencsém értesíteni a nagyérdemű közönséget, hogy a bégaparti Kovács-féle kerthelyiséget április hó 4-ikén ünnepélyesen megnyitom. Jó ételek és italok, elsőrendű zene. Pártfogást kér Toskov Péter vendéglős.

A parlamenti pártokról.

— Beszélgetés egy vezető politikussal. —
— Beográdi munkatársunktól. —

Beograd, márc. 30.

A napokban alkalmam volt hosszabb beszélgetést folytatni egyik beogradi vezető politikussal, akinél a politikai életről és a parlamenti pártok helyzete felől érdeklődtem.

Az illető politikus szíves készséggel válaszolt kérdéseimre és a vele lefolytatott interjút, amely érdekes képét adja a mai jugoszláv politikai helyzetnek, az alábbiakban közlöm a „Torontál“-lal:

Arra a kérdésre, hogy milyen a jelenlegi politikai helyzet Jugoszláviában, informátorom a következő feleletet adta:

— A felszabadítástól a mai napig, amint erről ön is meggyőződhetett, a politikai élet állandóan változatos és mozgalmas. Ennek a mozgalmas politikai életnek okát egyrészt az elvi ellentétekből, másrészt pedig a vezető pártpolitikuskok haremódorából magyarázhatjuk. T. i. a felszabadulás után akadtak egyes szerbiai és a régi osztrák-magyar monarchiából visszamaradt pártok, amelyek nem akarták régi programjukat feladni, hanem ettől semilyen irányban nem akartak eltérni. Ez a program sokszor igen szűk keretek közt mozog, egyenesen partikulárisnak mondható. De akadtak olyan pártok is, amelyek nem akartak bekapcsolódni a modern kor haladó eszméibe, amelyek programjukban maradiak, taktikájukban pedig egyenesen reakcionáriusak.

— Bizonyára a klerikálispártot gondolja?

— Nemcsak a klerikális pártot, hanem több kisebb pártot, amelyek a nemzetiségi elvi állásponton maradtak. Lássá, ha éppen a klerikális pártot említi: ez a párt ma Szlovéniában a nemzetiségi elvnek a hirdetője, lényegében pedig reakcionárius, mint minden klerikális párt, sőt többekévébbé ultramontán. Ugyanilyen továbbá Horvátországban a Sztarcevic-párt. Ez a párt ugyancsak Horvátországban a szeparatistákus elvet hirdeti, azonban minden siker nélkül, mert párthívei igen csekély számban akadnak, vezetőemberei pedig a párt alapítóinak Sztarcevic és Kvaterniknek szűk látókörében nevelkedtek. Boszniában a muzulmánok tömörültek egy pártba, tisztára a muzulmánok érdekeinek az előmozdítására. Rádicsnak horvátországi paraszt-pártja a paraszt köztársaságot hirdeti, de minden siker nélkül.

— És a két legnagyobb parlamenti párt: a radikálisok és a demokraták?

— A radikális-párt részletes programját újabban nem fejtette ki, az új állami berendezkedést egy bizonyos fokú tartományi önkormányzattal akarja megoldani, valahogyan a német birodalom mintájára, ahol az egyes államok bár sok tekintetben egészen önállóak, a német egység mégis minden más államnál jobban érvényesül.

— Nem veszik revízió alá programjukat a különféle parlamenti pártok?

— Egészen bizonyos, hogy a legrövidebb időn belül meg lesz a revízió és hogy ennél az összes pártok tekintettel lesznek a haladó politikai, szociális és közgazdasági eszmékre.

— Hallhatnék-e valamit a politikai pártok csoportosulásáról a parlamentben?

— Parlamentáris életünk központja a beogradi ideiglenes népképviselő, de Zágráb, Ljubljana, Sarajevo, Split és Novisad is élénk politikai centrumok. Ennek a mostani népképviselőnek csak ideiglenes jellege van, ez csak egy ad hoc törvényhozó testület, amíg a rendes, általános választójog alapján össze nem ül az alkotmányozó nemzetgyűlés. A parlamenti harcokban két ellentétes áramlat küzd — ha úgy

szabad neveznem őket — a konzervatív és a haladó. Ez a két csoport alakítja a parlament jobb, illetve baloldalát, centrumát pedig a pártonkívüli képviselők egy kis csoportja képezi. A mai alakulat szerint a jobboldalon vannak a radikálisok, a horvát egyesülés pártja (Sztarcevic, boszniai horvátok stb.) és a klerikális-párt élükön Proticscsal, Laginyával és Koroseccsal. A baloldalon foglalnak helyet a demokraták (akiknek zömét a régi horvát-szerb koalíció és a régi szerb parlamenti ellenzék alkotja) és a nemzeti szocialisták, élükön Pribiceviccsal, Davidoviccsal és Draskoviccsal. A centrumban a pártonkívüli képviselők vannak, akiknek klubját nemrégiben dr. Szmodlaka spliti képviselő alakította meg azokból a képviselők közül, akik az olaszok és köztünk még vitás területéről jöttek a parlamentbe és a crnagorai képviselők közül. A jobboldal parlamentáris blokknak nevezi magát, a baloldal pedig a demokraták egyesülésének.

— Milyen az egyes pártok programja?

— Azt mondhatnám, hogy a belső állami berendezkedés tekintetében az összes pártoknak közös a célja: egy hatalmas és rendezett államalakulat, azonban ennek a célnak elérésére más-más módon törekcsenek. A jobboldal az állami berendezkedést decentralisztikus alapon kívánja megoldani, t. i. az egyes tartományok adminisztratív önkormányzatával, a baloldal pedig a centralizmus elvi alapján áll, ami azt jelentené, hogy egy kormányval és egy parlamenttel az angol alkotmány formájára csak a községek, járások és megyék autonómiajával (self government). Ezt az utóbbi elvet vallja a demokrata- és a szocialista-párt. Lényegesebb különbségek a két csoport között még a földreform tekintetében merülnek fel. Amíg a demokrata-párt azon van, hogy mindazok, akik a földet maguk művelik, az állami javakból és a nagybirtokokból földhöz jussanak és a volt tulajdonosok az állam részéről kártalaníttassanak, addig a jobboldal a földreform végleges elintézésére az ideiglenes népképviselő nem tartja illetékesnek, mert szerinte ennek módozatairól csak az alkotmányozó országgyűlés dönthet. És itt kell keresni ennek az éles politikai küzdelemnek a csiráját...

— És valószínűleg a válságok okát is?

— Igen, éppen ezek az ellentétes elvi szempontok hiúsították meg eddig mindannyiszor egy koncentrációs, vagy szélesebb alapon nyugvó koalíciós kabinet alakítását. Egy pártkormány mindeddig azért nem alakulhatott meg, mert a két csoport között a számarány körülbelül egyforma és így a parlament nem lehetett határozatképes, mert mint parlamenti nyelven mondják, nem volt meg a kvóruma. Most dr. Szmodlaka azt kezdeményezte, hogy a pártonkívüli képviselők közül egy oly klubot alakítsanak, amely minden olyan koncentrációs, vagy koalíciós kormánynak megadja a kvórumot, amely a parlamenttel akar dolgozni, mert ez az egyedüli módja, hogy vége szakadjon a sok válságnak.

— Milyen lesz a parlamenti élet a választások után?

— Pontos és határozott választ erre senki sem adhat. Bármilyen is legyen a választások eredménye és bármilyen pártok jussanak is hatalomra, az összes pártok közös akarata: hatalmas államot teremteni a külső államokkal szemben, alkotmányos parlamentarizmussal és a legszélesebb szabadságjogokkal az összes nemzetiségeknek egyformán.

Róbert Oszkár 8 évi fegyházra ítéltek. Róbert Oszkár hirlapíró, aki a „Vörös Ujságban“ Apponyi, Andrássy és Szurmay fölakasztását indítványozta a komün idején, a budapesti törvényszék büntetettre való felhívásért 8 évi fegyházra ítélte.

Husvét ünnepéről

A feltámadás diadalünnepét a keresztények kezdetben a zsidók pászkha ünnepével egyidőben ülték meg. A második században azonban, a nyugati keresztények elfogadta I. Pius római püspöknek azon rendelkezését, hogy az Ur feltámadásának emléknapját nem szombaton, de vasárnap kell megünnepelni, míg a keleti keresztények megmaradtak a régi szokás mellett. Emiatt nagy viszályok állottak elő s kimondhatatlan zavarok támadtak a kereszténységben, míg végre a niceoi zsinat 325-ben végleg megállapította a husvét idejét, olyformán, hogy husvét első napja mindig a tavaszi éjnap egyenlőség (március 21) után beálló holdtöltésre következő vasárnapon legyen, ha pedig holdtölte éppen vasárnapra esnék, akkor az ünnep első napja a következő vasárnapon tartassék.

E szabály szerint a husvét változó ünnep: nem úgy, mint például karácsony, mely mindig december 25-ikére esik. A husvét határideje mindig attól függ, hogy mikor van március 21-ike után az első holdtölte.

Ezt a csillagászok számítják ki és pedig századokkal előre, vagy pedig századokra visszamenőleg. Egyes csillagászati vagy történeti munkákban aztán könnyen áttekinthető táblázatokban van közölve századokról-századokra, hogy melyik évben mikorra esik a husvét.

A fentebb előadott szabály szerint a legkorábbi husvét március 22-ikén (Benedek nap után), a legkésőbbi pedig április 25. (Márk napjára esik; ezért mondja egy latin mondás, hogy „a husvét Benedeket nem előzheti. Márkot nem haladhatja.“ E két véghatár között (márc. 22, ápril. 25) harminceöt napon át váltakozik a husvét.

Nagyon természetes, hogy husvétől függ a vele összeköttetésbe levő ünnepek (a nagyhét, az áldozócsütörtök, pünkösd, Urnapja), mivel a husvétot a 40 napos nagybójt előzi meg; a farsang pedig vizkeresztől (január 6) hushagyó keddig tart. Mennél korábban esik a husvét, annál rövidebb és mennél később: annál hosszabb a farsang. A legrövidebb farsang 35, a leghosszabb 70 napot foglal magában.

A legkorábbi és legkésőbbi husvét rendkívül ritkán fordul elő, mondhatni: egy században egyszer. Például 500 évet véve fel (1500—2000-ig Krisztus után) március 22-re esik husvét az 1573., 1598., 1761., és 1818-ik években, tehát a XVII. és XX. században egyszer sem; április 25-re pedig az 1546., 1734., 1886. s 1943-ik években. Láthatjuk, hogy a legkorábbi husvét még ritkábban jó elő, mint a legkésőbbi s mégis ez utóbbira csinálta állítólag Nostradamus, XVI. századbeli híres francia csillagász és jövőmondó a következő rémes verset:

Quando Marcus Pascha dabit,
Totus mundus yae damabit;

azaz: ha Márk napján lesz husvét, vége lesz a világnak. Magyarra ilyenformán dolgozta át valaki e jövődőlést:

Ha Krisztus György-kor függ keresztén,
Hogy Márk napjára sirt reposszen,
S Oliva napján égből ül,
Akkor ég és föld összedül!

Legközelebb 1886-ban esett husvét Márk napjára, áldozó-csütörtök Oliva napjára, (június 3) s az égnek és földnek nem történt semmi különös baja. Valószínűleg nem fog történni 1943-ban sem.

A nagyhét babonái.

A Nagyhét egyes napjaihoz külön-külön babonák fűződnek.

A székely azt tartja, hogy ha nagyszombaton tűz üt ki valahol, azt a gonosz lelkek gyújtották meg, mert e napon egész ártalmukat kifejtik. Ha égháboru van e napon, az egész év terméketlen lesz.

Sokhelyt a legény nagypénteken denevért fog, azt egy uj csuporba zárja s a földbe assa. Nagyszombaton föltámadáshoz való harangozáskor kiassa a fazekat és összetöri. Ha ebből egy cserépdarabot egy leánynak a szoknyájára dob, az szerelmes lesz bele.

Nagycsütörtökön valami zöldséget kell enni, akkor az egész éven át egészséges marad. Sokhelyt e napon a marháknak is zöld galyat adnak enni, hogy betegség ne érje. E naptól kezdve egész husvétig nem jó a lovat takarítani, mert egész éven át sovány lesz. Sokhelyt e napon összegyűlnek a leányok és annyi zsiros galuskát készítenek, ahányan vannak. Egy macskát kiéheztetnek és nagyszombaton a galuskára bocsátják. Akiét először elkapja a macska, az férjhez megy abban az évben.

Nagycsütörtök és nagypéntek a kincésök nagy napjai. A kincéseket őrző szellemek e napokon elhagyják kincseiket, rejtett bejáratok megnyílnak és az ember megakodhatik kincsesel. Aki nagycsütörtök hajnalán kimegy a temetőbe s ott valamely sirra leülve, egész estig egy tükörbe néz, abban egy lángot fog megpillantani. Az évben biztosan valami rejtett kincsre fog bukkanni. Néhol nagypénteken este a család minden egyes tagja fokhagymát rág, hogy a boszorkányokat távol tartsák maguktól. E nap éjféltájában a halottak is okvetlenül hazalátogatnak néhány percre s szétnéznek, hogy minden rendben van-e. Egyes vidékeken első harangszóra vagy kereplésre megrázzák a gyümölcsfákat, hogy bő termés legyen. Sokhelyt e napon vetik a mákot és tisztítják a méheket.

Nagypénteken rendesen szeles idő van, mert akkor táncolnak a levegőben a szellemek. Ha e napon eső esik, szépek lesznek a vetések és a fejős állatok jól tejelnek. Nagypénteken a jövődőlbeli hitestársát is meglehet látni. Aki e nap délelőtti kezében egy kevés lisztet és sötét gyur tészta, azt megsüti és harangozáskor vagy kerepléskor három részre harapja s magával a templomba viszi, aztán éjjelre a párnája alá teszi, az megálmodja a jövődőlbelijét. Ha a legény nagypénteken éjféltől ingben-gatyában háromszor háza körül fut, aztán a temetőbe megy s lábait közt hátra néz, meglátja jövődőlbeli feleségét.

Ha nagyszombati sütéskor láng csap ki s háromszor megkerüli a kemencét, imádkozni kell, mert különben a láng a háztetőre száll. Nagyszombaton, mikor a harangok megszólalnak, megmosdik a leány, hogy ne legyen szeplős. Aki nagyon szeplős, menjen e napon a templomba s szentelt vízbe mártva kezét, törölje végig az arcát, akkor elmúlik a szeplő.

Minden eszme és gondolat új életre támad — és ez a feltámadás folytonos apoteózis.

A halhatatlanság hite nem az emberi agy mesterkelt találmánya, hanem benső életünk — a lelki élet legfőbb tápláléka.

A halhatatlanság hite nélkül lelki halottak vagyunk.

Mienk az élet — a feltámadás!

* * *

Az egyszer kimondott isteni gondolatot megölni nem lehet.

Az emberiség benne látta az egyenlőség apostolát, a szegények gyámolítóját, gyengék védelmezőjét, az igazság és emberszeretet eszméjét.

Hiába szurták át szívet, feltámadt sírjából, mert az eszme örök, mert az eszmét megölni nem lehet.

Bécsi levél.

Bécsi kép 1920-ban. — A megérkezés.
Az egykori császárváros lakossága.
Fényűzés és nyomor.

Wien, március hó.

Utassal küldöm e sorokat, mert postáram nem lehet nagyon bizni a leveleket. Megérkeznek, de csak egy kis világkörűli tura után. A vasutvonal viszont, Wien is és az egész vidék csak úgy hemzseg idegentől, ismerőstől. Bécsben már megérkezésem első napján sok-sok becskeréki és verseczi ismerőssel találkoztam.

Üzleti ügyek, magántermészetű, hivatalos, tanulmányi ügyek most tömegesen szölnak fel mindenkit Wienbe. Ma a transport- és utlevél-nehézségek világában, amikor jegyet előre sürgönyileg kell pl. az Orientre rendelni, mikor nincs vagon áru, nincs áru a vagonnak, — sokan azt kérdik: miért van akkor Wienben a nagy idegenforgalom? Azt lehetne felelni, hogy: Pestre, Berlinbe nem lehet még akárkinnek menni, Páris—London messzi és drága, marad Bécs egyedül, amely valutáris szempontból is meglehetősen előnyöket nyújt az idegeneknek: ezért megy mindenki Wienbe.

Idegenforgalom: igen, az van Bécsben. Bécs mai lakossága három nagy, főcsoportha oszlik: gazdag bécsiek, szegény bécsiek és idegenek. Roppant nagy a különbség a három osztály között, anyagilag, erkölcsileg, társadalmilag, úgy hogy teljesen jogosult ez a hermetikus beosztás. Az idegeneket szintén joggal lehet harmadik, számbelileg is aequivalens-csoportnak venni, miután az idegenek száma Bécsben ma sok százezerre rug De erről később.

Még az utról egy kis, adat-reminiscencia. Ljubljánától gyönyörű vidéken keresztül robogtunk a triezti luksussal, a nyolc kocsis elsőrangú expresszsel, amelyen a triezsiek reggel fél 8-tól esti fél 10-ig, vagyis 14 órahosszat utaznak Wienig. Amint a határ felé közeledtünk, keresztül az olesó, áldott szlovén földön (egész Jugoszláviában legelősebb a Cilli-Marburg-Steinbrück háromszög) mindjobban éreztük a kontroll előtti drukk bizsgató érzését. Röviden rezumálók: Keresztülmentem a következő vizsgálatokon: 1. Jugoszláv fegyvervizsgálat. 2. Passus-láttaozás. Steinbrücknél beadtuk és Maribor előtt visszakaptuk ékes vizummal ellátva. A Zellrevision. 4. Pénzrevízió, különösen a valutásokra utaznak. Testmőzészről azonban szó sincs. 5. Koffer- és kosárrevízió, ez tán aránylag a legszigorubb, bár szintén udvarias. — Közben áthaladtunk a két állam közötti határon, tovább: osztrák mosolygó vidék. Késő délután. Grác. A pályaudvaron tipikus zöldkalaposok, Tirol jut eszembe. Egyre sötétebb. Kedves Torontál, szerencséd van, hogy a Semmeringen keresztül sötét este robogtam át, különben oldalas hangulatképpel gazdagodott volna a papirkosár. Na majd visszafelé, akkor délelőtt látom a Wien—Graz vonalat!

Késés: egy óra. Wienerneustadt. Üzemben lévő gyárak, bár késő este van, munka, füst, láma mindenfelé. Robogunk tovább, tán félóra Bécs külrayonján keresztül. Este 10 óra: Wien Südbahnhof. Gyenge kontroll, már a fiakkerben vagyunk.

És kezdetét veszi egy szörnyű Odyssea. Nem mesélek róla sokat, csak ideírom, hogy 10 órától éjjel háromnegyed 12-ig kórsétakocsizást rendeztem Bécsben, illetve Bécs legismertebb hoteljei körül. A stereotyp válasz: es ist ganz augeschlossen mein Herr — ki van zárva szobát kapni. Utközben sokat meséltek már a wieni hotel szobainségről, de ily méretűről fogalmam sem volt. A szobátkerő sürgönyön megérkezésem utáni ötödik nap érkezett meg egy hotelbe, ahol a portás megvigasztalt, hogy még a sürgönyre se kaptam volna szobát.

Ezvel a körutazással kapcsolatos a második benyomásom, még pedig a legjellemzőbb, Wien mostani dezolált kulturviszonyaira nézve jellemző. Amint már egy órája kocsizok ottan, mindjobban feltűnik, hogy egyes gyorsan siető, egymáshoz simuló párok mily rövid, teketória nélkül nyerne a beocsátást, a portással váltott néhány „ekos“ szó után. Az impresszióm tehát: a bécsi hotelek tulnyomó százaléka, talán 85-90, manapság garni. Bár a bécsi alkalmazott, pláne a bieder, pofaszakállas, császárkori portás erkölcsös, mégis jobbnak látja fordítani egyet a köntösön. Így a hotelnek tán 4-5-ször akkora a forgalma, ugyanannyi szor nagyobb a jövedelme is, és ma még Bécsben is nagy szó.

A lakosság: fontos és hálás fejezet. A fentemlített három csoportos Bécs tulajdonképp mindig megvolt s nemcsak Bécsben, hanem bármely külföldi metropolisban, — csakugy és ez kulturadat: nem oly kiélezett és szembetűnő mértékben. Itt van mindjárt az idegen elem és ennek a fő összetevője, a magyar. Bécs már békében is a világ harmadik magyar városa volt. Budapest és New-York után. Szeged csak a három után kullogott. Bécsnek akkor tán százezer magyar lakosa volt. Ma a sorrend megváltozott. Bécs második helyre, New-York elé került. Bécsben ma vagy 240 ezer magyar él. Az ügy elég világos, részint politikai (vallási, kommunista propaganda stb) részint konjunkturális szempontokból. A kommün alatt, már a Károlyi regime idejében a mai korszak emberei ültek Bécsben, részint a Bank-Gasseban, részint az Imperialban, részint pedig a Jockey-club bársonyülésein. A kommün pesti csufos bukása után szerepeket cseréltek, persze nagyobb számban: a bécsi magyar kormány volt emberei mentek Pestre, népbiztos elvtársak és a Károlyisták pedig Bécsbe.

Az idegenek másik nagy csoportja a többi „utóállam“ polgárai. Ezek többnyire mind üzleti ügyben tartózkodnak itt. A csehek, akik a Hotel Post-ban szállnak meg, a jugoszlávok, lengyelek, románok, galicaiak mind külön csoportok.

Harmadik és legérdekesebb alosztálya azután idegeneknek a sok különböző külföldi misszió és a velük szorosan kapcsolatos kereskedelmi-irodalmi világ. Domitálnak az olaszok, franciák és amerikaiak. Valamennyi külön típus. Sajnos, nem foglalkozhatom velük oly behatóan, azért csak pár pillanatfelvételt irok ide, amely tán karakterizál.

I. Délelőtt 11 és fél óra, Kärtnerstrasse. Egy jólszabott briesesszü, fekete olasz főhadnagy. Lassan megy a sürgő-forgó tömeg közepette, engedi magát taszítani a zajgó ártól, amely azonban nem pestiesen siető, berlini izgatott, párisi gamin, kopenhágai elegáns, londoni express-tartózkodó, newyorki sky-serapertostromló, hanem még mindig: bécsi, kedves, derűs bécsi, bár egy dózis mellékizzel: Anno Domini 1920. Megy az olaszom a roppant előkelő, ragyogó kirakatok előtt, egy pompás autó gördül sima „trapp“-ban a kövezeten utána, a soffór lassan viszi a kocsit a gazdája után. Stopp: az olasz megáll egy antikholmi-kirakat előtt. Másfélperc: az olasz bemegy. Ujabb másfél perc: az olasz kijön, hóna alatt egy iszonyu csomaggal, a mit bedob az autóra. Tovább. Tíz lépés: egy szőnyegház. Megáll, bemegy, kijön, két segéd egy szmirnát hoz. Tovább. Tizenkét lépés: egy könyvkereskedés. Ugyan az a jelenet. Azután: egy férfiruhakereskedő, egy fényképész üzlet, egy női divatszalon, „a Wiener Werkstätte“ fiókja, egy kalapkereskedő, egy parfümspecialista és így végig a végtelenségig.

Megszámoltam: az olaszom egy félóra alatt vagy tizennégy üzletbe ment be s hozott ki árut. Kiadott párszáz lírát s megvette érte a fél Kärtnerstrassét.

II. Éjjel fél 12, kijövök egy jobb muzsaszinpadféléből, jobb min a Chat-noir, rosszabb, mint a Ronacher. Hirtelen duhaj, lármás társaság, karonfogva az utca közepén két nő öt francia tisztel. Dalolnak, rikogtatnak, mindenfajta tréfát üznek. A jámbor bécsi passant (már amelyik jámbor Purger, ilyentájt Bécsben kijár) Kitér és borzongva gondol a gonoszra. Egy pillanatra felvillan agyamban a drága, a régi Wien anno 1825, amelyet sajnos, egyikünk sem ismert. A Schubert Franzl, az ifju Grillparzer a pápaszemes Laube vagy az egész fiatal Brahms Wienje öfelségével Kaiser Franz-cal, az a Wien, amely ma nagyot nézne a franciák éjjeli duhajkodásán. Amely éjjeli jelenetekből temették el nemrég csöndesen, stílus és meghatottság nélkül: „Pierre Jean Beaulieu, Lieutenant du 375 me régiment fantassin des troupes coloniant“, — Pierre Jean hadnagyot 28 éves korában.

III. Az amerikaiak. Autószerencsétlenség a Kolowratringen. Egy sebesült. Két perc: már itt az „American Red Cross“ mentőgépkocsija. Kedves öreg, borotvált nyugodt amerikai száll le az autóról. Pár perc és már rohannak tovább, minden rendben, a sebesült egészséges lesz, két hónapig olyan jó élete lesz, szegény bécsi intellektuálnak, mint tán a háboru óta soha. Mert hisz az amerikaiak jó emberek, segítenek a szegény bécsieknek, szóval, irásban, kötésszerrel, bandázssal és anélkül, mert hisz ők nagyon jó emberek. Mert hisz ugy-e? ők igazán nem tehetnek róla, hogy a dollár máma Bécsben 350 korona és hogy Bécs az amerikaiaknak ma a világ legolesőbb városa! . . .

Tausz Ferenc.

„Rabok és bünbéli állapottyuknak lajstroma“.

Tallózás régi törzskönyvek között a törvényszék fogházában. — Amikor még korbátsütésre ítélték a nőket . . .

A becskerei törvényszéki fogház raktárában vagyunk. Itt vannak elhelyezve régi, megsárgult föliánsai évtizedek törzskönyveinek. Mindegyik egy egész regény rubrikákban. Mennyi könny, mennyi átok, mennyi sóhajtás van ezekben a néma papírmasszában eltemetve! Hatvan éven keresztül rengeteg sokat vétektek az emberek Becskerekén és „nemes“ Torontál-vármegyében, mint ahogy a régi irás mondja. Ezeknek a régi bünöknek levezető esatornái a megsárgult föliánsok.

Az emlékezés dohos szele csapja meg az arcunkat, amikor a fogházörzmeister betesékel bennünket a fogház törzskönyv szobájába. Milyenek voltak a régi, például a 48 előtti büntetések? Ez érdekelt különösképpen, amikor utam ide vezetett.

1838-ban vagyunk. Ekkor vezettek először törzskönyvet a becskerei törvényszéki fogház lakóiról. A fogház is kicserélődött azóta, új, modernebb ma már az épület a régi itt meredezik rozzant falival a Zápolya-utcában, éppen bontják, bontogatják, hogy köveiből új házakat készítsenek majdan békés, nyugodt polgárok részére.

„Rabok és bünbéli állapottyuknak Nemes Torontál Vármegye által 1838-ik esztendőnek évszakára készített lajstroma.“

Ez a bekötött törzskönyv első oldala. A

rubrikái is régi módi nyelvezetűek, nagy szarkalábbbetűkkel kitöltve.

„Az elkövetett „csinnek“ mivolta.“ Befogattatásának napja hónapja.“ Csinnek nevezték akkoriban a gyilkosságot, rablást, amiért nem szabadságvesztés, hanem befogattatás „járt“ ki a delikvensnek. És a büntetés? Tizennyolc évi rabságtól lefelé. Ott találjuk a huszonöt meg a harminc botütést, meg a korbátsütést a férfiaknál, illetve a nőknél. A súlyos rabságra ítélték majd mindegyikénél ott van a mellékbüntetés: félévenként 30 botütés.

Mindjárt az első szám alatt K. József 21 éves márienfeldi kovács és a felesége: K. Magdolna 24 éves kovácsnő törzslapját találtam. 1835-ben ítélték mindkettőt halálra rablással párosult „vérengzésért.“

K. József törzslapján a megjegyzés rovatban ez áll:

„Kegyelem uttyán 1858. február 22-ikén tiz éves fogságra s félévenként 30 botra ítéltetett, szökése miatt pedig fogsága 1 hónappal meghosszabbított.“

K. Magdolna törzslapján:

„Kegyelem uttyán 1838. martzius 22-ik től tiz éves fogságra s félévenként 25 korbátsra öfelsége kegyelme által testi büntetése elengedett.“

1835-ben ítélték mindkettőt halálra és csekély 3 évig tartott, amíg megkegyelmezték nekik. A szökés miatt még külön 1 hónappal meg is hosszabbították K. József büntetését, ami ugyan nem sokat számíthatott már a tiz évre ítélt fegyvenél . . .

Tovább lapozunk. B. Erzsébet 21 éves reformatus Magyar Itébé. A főméltósága hétszemélles tábla által 1841-ben hatévi fogságra és félévenként 30 botra ítéltetett.“

Cs. Zsiván 41 éves óhitű Elleméri szücs gyilkosság miatt 1847. febr. 2-án ugyan csak a hétszemélles tábla által örökös rabságra az örültek házába ítéltetett.

N. Paja (Csernye) 1847. február 18-tól tiz évi rabságra s félévenként 25 botra, közmunkára, bőjtire s a szeszes italoktól tartózkodásra ítéltetett vérengzésnek miatta.

Találtam egy rubrikát, amelyből kiderül, hogy egy A. Ferenc nevű karlovai szökőt katonát „kalán“ (kanál) lopásért a katonai törvényszéknek adtak át. O. Éva szárcsai lakost gondatlan tüzzeli bánás miatt 3 napi rabságra ítélték.

Ha valakit felmentettek, ami igen ritka esemény volt a régi világban, így indokolták: „próbák elégtelensége miatt felmentetett“ . . .

Halálos ítéletet 1849-ben hajtottak végre egy rablógyilkoson. P. János klecki suszter volt az illető akit a Temesvári út végén lévő dombon végeztek ki kötél által. Azóta nem is történt Becskerekén kivégzés. A vásártéri rablógyilkos kivégzéséig pedig sok idő telt el. Ugy látszik azonban, az emberek időközben megjavultak és a Rózsa Sándor idejében oly gyakori gyilkolásoktól, amelyeknek tanúi vagytok ti öreg, sárga lapu törzskönyvek, tartózkodtak.

R. J.

Diákálom.*

Irtta: Borsodi Lajos.

I. JELENET.

(Szín: A kolozsvári Mátyás király-tér. Középen Szt. Mihály temploma, oldaltól Mátyás király lovas szobra. A szobor előtti lócán, mélyen gondolatokba merülve, egy jogász ül. Éjjel 11 óra. A hold rejtélyes fénybe burkolja Mátyás alakját és megszébb az egyetem épületét. Közel s távolban nagy, nagy csöndesség.)

A jogász:

Ki trónolsz földön, égen, fellegen,
Te hozzád szólok, ódes istenem!
Ki szívet kutatsz, sejtess száz okot,
Ki mindent tudsz s tudod — a közjogot,
Te hozzád sirok, Ur a föld felett,
Oh, el ne hagyjál holnap engemet!

Mátyás király (leszól a magasból):

Hé, öcskös! Mért e szörnyű bu?
Az arcod, gyerek, csunyán szomorú.
A tested reszket, mint a falevél,
No mi a baj? Beszélj, gyerek, beszélj!

A jogász (bánatos lemondó hangon):

En jó királyom!, hej könnyű te néked,
Te lóra ültél, ám csak — ülés végett.
Majd ülök én is holnap eleget,
De ott — csak — ülni, bizony nem lehet!

Mátyás:

Már látom, biz' így meg nem értlek én.
A rendőr hol jár?

Jogász:

Az? A templom szögletén
Ugy alszik, mint a bunda. És a rend,
No ez meg pláne rég aludni ment.

Mátyás:

Megállj!
(Óvatosan körülnéz, majd leszáll a vaslóról és a jogász mellé leül a lócára. Karjával átfonja a jogász nyakát.)

Igy ni! No hadd halljam, mi bánt?
Nincs pénzed? Vagy szeretsz egy kisleányt,
Ki nem szeret? Beszélj, mert nem tudom...

A jogász (határozott hangon, nagy sóhajlás után):

En, jó királyom, holnap megbukom.

Mátyás:

Te megbukol? Miért? Mi van veled?

A jogász:

Viharzik, király, bus fejem felett.
Midőn majd holnap lebukik a nap,
En is bukom...

Mátyás:

De fura egy alak!
Hát mért bukol? Hát hol bukol? Felelj!

A jogász:

Az egyetem a kivégzési hely,
Ahol számomra nem terem babér,
Ahol lenéznek minden szavamér,
Ahol a lelkem elhagy s meg se jó,
Ahol megáll a fürge, gyors idő,
S bár vénülök, az idő mégis áll,
No, erre mondj kádenciát, király!

Mátyás (mosolyogva):

Már értelek. Hát ez a baj? No lám!

A jogász:

Nevetsz, király! Nem lennél ily vidám,
Ha volnál én. S ha lettem vón' neked...
De mért is hoztál törvénycikkeket?
Oh, mért is lett a jussom csupa juss,
Most végzetem a bölcs paragrafus!

Mátyás:

Hát mit nem tudsz? Az én törvényemet?

* Szerzőnek sajtó alatt lévő kőtetőből.

A jogász:

Biz azt! És ez a fő!

Mátyás:

De hogy történhetett,
Hogy fejed, melyben tréfa sok terem...

A jogász:

Nem corpus juris ám az én fejem!
A corpus juris-t földhöz csaptam én,
Fejem' még nem, de lóg már a szegény!

Mátyás:

No öcskös, ide süss! Most hadd beszéljek!
Ne félj, gyerek, mivelhogy én se félek:
Mi nem bukunk.

A jogász:

Nem ám, király, nem ám!
A lóru én se fordulnék le tán.

Mátyás:

Ne locsoj annyit, mondtam már gyerek!
Felelni helyetted majd én megyek.
Adsz a ruhád! Nesze az enyém!
No ugorj egyet, adta bus legény!

A jogász (álmélkodva):

Király! Az égre! Élek, megvagyok?...

Mátyás:

No ide, hékás, azt a köcsökalapot,
Mert hogyha jó az árva rendnek öre,
Mi megbukunk, azt megmondom előre!

A jogász:

De... de... király! Ebből még baj leszen!
(Gyorsan ruhát eserélnek. A jogász Mátyás király ruhájában fölmászik a lóra.)

Mátyás:

Oszt' üljél, gyerek! Üld meg rendesen!
Ne moccanj, bárha jönne száz leány,
Szobornak lenni, az se könnyű ám!
És holnap, midőn már leszállt az éj,
En visszatérek.

A jogász (a lovon, aggódva):

Visszajössz?

Mátyás:

Ne félj!

A jogász:

Királyom, sok szerencsét!

Mátyás:

Jó, no mék!

A jogász (nagyot sóhaj):

Már utra kelsz? Hát áldjon meg az ég!

II. JELENET.

(Ugyanott másnap éjjel 11 órakor. Halkan, szítál az eső.)

A jogász (a lovon):

Ha jól tudom, már késő éj vagyok,
Szobor vagyok, de fáj minden tagom.
Itt ülök ázva, fázva, szörnyűség!
Még néhány óra és én tönkremék!
Oh mi lesz, Mátyás, mi lesz, én velem?
A szoborság oly kínos érzélem!
Hogy mást ne mondjak, máma délelőtt
Sétálni láttam sok kicsinyke nőt,
És néztem őt — ah, forrón, epedőn —
Akit szeretek s aki szeretőm;
Szegény szívem csak vert, csak vert vadul,
S én lovon ültem némán, szótlantul.
Hát helyzet ez, mely bura így vetett?
A fene egye meg a helyzetet!
(A háttérben, a cilinder mélyen a szemébe huzva, feltűnik Mátyás alakja.)

A jogász:

Hajhó, király!

Mátyás:

Ne ordits, hé gyerek!

A jogász:

Leszállhatsz!

Mátyás:

Le. S én majd fölmegeyek,
És leszek újra árva vasszobor.

A jogász (leszáll és gyorsan ruhát eserélnek; ijedten):

De jó királyom, mért vagy ily komor?
Talán csak nem...

Mátyás (lemondóan int a kezével):

Haj, haj...

A jogász:

Mi az? király!

Mátyás:

Biz ugy, fiam, biz ugy! Szivem be fáj,
De mért tagadjam, bár ez bus dolog,
Megtették óh, a bős professzorok...

A jogász (szünet után, sóhaj):

Meghalt Mátyás...

Mátyás (sóhaj):

Oda a vizgadij!
(Némán, lehorgasztott fővel állnak egymás mellett. Majd Mátyás lassan megindul a szobor felé, óvatosan felmászik és elhelyezkedik a lovon. Nagy csönd.)

A jogász:

És mondd: a bős tanár mit kérdezett?

Mátyás (lehorgasztott fővel, alig kapható hangon):

A Mátyás-féle törvénycikkeket...

Valutahistóriák.

A berlini „B. Z.”-ben olvastuk az alábbi mulatságos eseteket:

Egyik bécsi barátom, aki nemrég Svájcban járt, mesélte, hogy amikor bement egy genfi bankba, hogy osztrák koronáit beváltsa frankokra, az egyik tisztviselő így szólt hozzá: „Kérem a mérleg a másik terebben van.” A koronákat ugyanis Svájcban már csak súly szerint váltják be, mert a korona bankjegyek olvasása nagyon költséges. Amikor visszaérkeztem a szállodába, észrevettem, hogy a kofferemet, amelyben osztrák koronák voltak és a szivarokatomat nyitva felejtettem. A bankokkal teli koffer érintetlen volt, a szivarok azonban eltűntek. Azóta zár alatt tartom a szivarjaimat.

Egy amerikai katona bejön egy bécsi bankba, az asztalra helyez 10 darab amerikai aranyat és kérdi: „Mennyi koronát kapok ezért?” A bankpénztáros mélyen meghajol a katona előtt és így szól: „Amennyit parancsol, Sir.”

Bécsben ma a legjobb partik az amerikai misszionál alkalmazott írógép kisasszonyok. Ezek ugyanis 8 dollár fizetést kapnak naponta, ami átszámítva napi 2400 korona, évi 876.000 korona, ami viszont 17 és fél milliós hozomány kamatjövendelmének felel meg. Ezenfelül pedig még az említett írógépleányok legtöbbje szép is, fiatal is. Valóságos tülekedés van körülöttük.

Nagyon érdekes az alábbi összesítés:

a bécsi a svájci a svájci a bécsi
Bécsben Bécsben Svájcban Svájcban

	fizet			
	kor.	frank	frank	kor.
1 villamos utért	2	—05	—20	8:40
1 bérkocsi utért	30	—71	2:40	108
1 ebédért	50	—120	5	210
1 cipőkenyérért	5:32	—13	—75	31:50
1 liter tejért	1:80	—04	—46	19:32
1 tojásért	8	—20	—60	25:0
1 pohár sörért	2:60	—06	—40	16:80
1 pár cipőért	300	—19	80	2360
1 pár keztyűért	80	—1:90	5	210
1 férfi ingért	320	—7:60	16	672
1 szobáért a szállóban	20	—48	4	168

Megjegyzendő, hogy az urnak 1914-ik esztendejében 1 frank = 96 fillér volt a hivatalos jegzés.

Mák Péter szerencsége.

Irta: Godányi Zoltán.

1.

Valahol a prózai és piszkos Terézvárosban, egy nagy bérkaszárnya negyedik emeleti kis szobájában két szegény ördög nyomorgott. Vizsgákkal adós ösdiákok voltak, fiatal, de keserű, lázadó lelkű, de kifáradt pogányok. A diákélet nyomorúsága hozta össze őket a külvárosi bérkaszárnya e zugába. Itt vegetáltak ők ketten, e dohos és egészségtelen fészekben. Pipáltak és káromkodtak, a jó szerencsét lesték nagy kitartással, de néha elernyedten, sokszor dühös türelmetlenséggel, ám mindig egyformán vérmes igényekkel. Egyébként nem erőltették meg magukat valami tulságosan a gondolkodással: szemlélődő életmódot folytattak (mint régen bizonyos bölcsek) és tétlenül nézték, mint kopik, mint rozsdásodik a fiatalságuk és puhul, mállik, foszlik az energiájuk. Így éltek ők és sütkéreztek a szent anarchia ölén.

Mert lusták voltak és egészségesek; bár sokszor és sokat koplaltak, ilyenkor szidták és vastag sértésekkel illették amaz örökkévaló hatalmas urat, aki odafönt trónol valahol messzi a ködös hazába s akiben egyébként talán soha sem hittek.

Slezákné — akinek a negyedemeleti kis szobáját birták olesó albérletben — sokszor megfedte őket az ilyen pogány szölamokért. Sokszor egészen komolyan megbotránkozott Slezákné a fiuk elkeseredett, lázadó beszédén, ám mindig megbékélt és esondés megadással várta ő is a várva-várt jó szerencsét, amely majd meghozza neki a tetemesen fölszaporodott szobabér-hátralékokat. A jó szerencse azonban késétt, egyre késétt, a hátralékok pedig folyvást szaporodtak. De Slezákné soha sem kérte a pénzt, émbátor hiába is kérte volna. Néha, mikor már nagyon széjjel terpeszkedett a nyomor a kis szobában, ő maga ajánlott föl apróbb kölcsönöket a fiuknak:

— Majd megadják, csak ... egyszer, valamikor; vigasztalta őket.

És a téli hidegek idején tüzet rakott a kályhába, teát főzött a számukra és dolmányt vett nekik, hogy tanulhassanak.

Mert a keresetük igen silány volt. Mák Péter, az idősebbik, professzor akart lenni, de soha sem tudott még annyi pénzt összerakni, hogy a vizsgadíjakat megfizethesse. Abból a pár forintból, amit a korrepetitorságáért kapott, megélni is művészet volt. Savanyodó kedéllyel mérte ki hát a tudományt kevésszámú tanítványainak, akik a főváros legkülönbözőbb szélein laktak, szegény iparosok, kofák, munkások, gyámoltalan és kevésbé protekciós gyermekei. A másik Kovács Pál, az orvosnövendék mostanában abból élt, hogy a drága tankönyveit adogatta el potom olesó áron. Kottákat és partitúrákat másolt és ebből a keresves mesterségből — ami kevés garast megkuporgatott — még haza is küldött néhanapján valamicskét az előregedett apjának, aki varga volt, valahol lent, egy istenverte kis székely faluban.

Nagyon reájuk nehezedett már a szükség. Mák Péternek a cipője teljesen fölmondta a szolgálatot: kivénhedt, széjjel mászott, nem segített rajta már semmi féle égi és földi hatalom. Próbálták varrni, foltozni mind a ketten, de még jobban tönkre tették; nem volt azon már sem talp, sem sarok, aztán olyan foltos volt, hogy az ember valami téképnek gondolhatta inkább, mint cipőnek. Végére is kidobták nagy elkeseredéssel; káromkodtak és ez egy kissé megnyugtatta őket. A társadalmat szidták mélységes dühvel, meg mindenkit, aki jó cipőben jár és rendesen ebédel. De végére is megoldották a cipőkérdést. Mák Péter a Kovács Pál cipőjében ment el ezután órákat adni a kofagyerekeknek;

Szívbeli elernyedéssel, dideregve és rendszerint korogó gyomorral indult el Mák Pé-

ter délutánonként a Józsefváros felé tudományos körutjára.

Kovács Pál azalatt otthon hevert az ágyon és rémregényeket olvasott kényszeredett lelkgigonyörűséggel. A jószívű Slezákné szállította neki ezt az irodalmi élvezetet, ami valóban nagy jótétemény volt tőle, mert elfeledtette vele némiképp a silány ebédet és a még silányabb vacsorát; olykor, ám nem mindig, de még ez is nyereség volt ...

Mikor Mák Péter hazajött, elcsigázva, holtra fáradtan, akkor Kovács vette föl a cipőket és elindult munkát keresni. Néha talált is itten-ottan valami keveset. Sokszor egész éjszakákon át címszalagokat másolt a lapok kiadóhivatalaiban, vagy egy-egy bnbán. Hajnalban ment haza, de sajnálta odaadni a házmesternek a hatost, inkább megvárta a reggeli kapunyitást. Addig dideregve, fázva kóborolt az utcákon és öngyilkossági gondolatokban kéjelgett. Mihelyt jött a reggel, elmúltak a sötét gondolatai és a cipő megint lekerült a lábáról, hogy folytassa örökös vándorutját ...

2.

Egy este nagy zajjal rontott haza Mák Péter. Az arca ragyogott, a szemei csillogtak és az egész fiu valami szokatlan, sugárzó derűben uszott. Vadonatuj ruha volt rajta. Mindez olyan furcsa, olyan szokatlan volt, hogy Pál ijedten bámult a barátjára.

— Nagy öröm! — mondta Mák Péter. — Kiváló eset, rendkívüli eset! ...

Az asztalra dobott egy hatalmas csomagot, amit eddig a hónap alatt szorongatott

— Mi ez? — kérdezte Pál megdöbbenve.

— Minden: ruha, cipő; szóval ami nekünk nincs ...

Egyszerre nagyon komoly lett. Fáradtan vetette le magát az ágyra. Darab ideig hangtalanul bámult maga elé, aztán fölugrott és megragadta Pál kezét.

— Gyere innen! Menjünk le valahová, akárhová. De először öltsd föl magadra ezeket a holmikát. Aztán elmegyünk ma estére otthonról, sok pénz van nálam. Az enyém. Majd elmondok mindent. De itt nehé a levegő és itt nem tudok most gondolkodni.

Pál szó nélkül engedelmeskedett. Felöltötte a ruhát, amely kissé bő volt s a cipőt, amely meglehetősen szorított. De mit törődött most ezzel? Erőt vett rajta valami ismeretlen láz, szorongással vegyes, jóleső sejtelem. Oly sok év után most történi először, hogy tisztességes ruházattal mehet az emberek közé.

Mák Péter sürgette. Türelmetlen volt és láthatóan izgatott. Alig győzte bevárni, hogy távozzanak. De mikor lent voltak az utcán, föltűnően hallagatag lett.

— Mi bajod van? — faggatta Pál. Igazán különös vagy. Az elébb még majd hogy oda nem voltál a nagy öröm miatt, most meg olyan arcokat vágsz, mintha őríási börzevesztések értek volna ...

— Olyanformán vagyok — szólalt meg végre Mák Péter, hogy magam sem tudom jóformán: örüljek, vagy sirjak? Az egyik percben irgalmatlanul jókedvem támad, a másikban meg ugy a lelkembe markol valami szorongás, hogy sirni szeretnék ... Egy órával ezelőtt nagy dolog történt velem ...

Lassankint kiértek a szűk, piszkos utcákból valami széles, üres telekre. Itt-ott belebámult az irdatlan, vastag sötétségbe egy-egy épülő ház fehér fala. A közeli gyárak ablakaiból vörös világosság tört ki és ebben a vörös ködpárában uszott a kémények alantszálló kormos füstje. Csönd volt, nem járt erre egy emberfia sem. Mák Péter megkönnyebülten lélegzett föl; körülnézett és megállott.

— Egy órával ezelőtt nagy gazember voltam ... vagy inkább: azzá váltam volna, ha valami véletlen, ostoba szerencse hozzáram nem üt. A szegény józsefvárosi sváb

kofáném, akinek a beteges, sánta gyermekét tanítom, ágyrak dült már vagy egy hete, ma délután, hogy véget ért a lecke, a kezembe nyomott egy zsiros, fakult összenyomortott takarékpénztári könyvecskét, és igen kért, hogy menjek el vele a bankba, vegyem ki a még bentfekvő összeget; nagy szükségben van, patikára, orvosra kell a pénz. Elmentem a bankba, kivettem a pénzt, nyomorult kis summa volt, talán nyolevan-száz korona; a szegény özvegy-asszony összes vagyona. Amint visszafelé jöttem, a hosszú uton alaposan megvett a csipős hideg; a cipőm telve volt fagyos sárral; gondoltam, beülök valami közbeszó kis korcsmába, egy pár garason megiszom egy forró teát. Bent a párás, büzös helyiségben elfogott valami furcsa érzés. Kimondhatatlanul jól esett a nedves melegség, ami körülfutotta elgémberedett tagjaimat. Az asztaloknál emberek ittak és énekeltek. Hirtelen, minden előzetes, sőt pillanatnyi bevezetés nélkül reám tört valami kellemes kábultság. Proletárember érez ilyet, ha olvan helyre lép be, hol melegséget és szeszt árulnak. Nézetem a bortól kifestett arcokat, hallgattam a föl-aláhullámzó nótázást. Pihentem és jól találtam itt magam. A szomszéd asztal mellett kézkubonyos munkások kártyáztak: pénz hevert előttük — bizonyára a heti keresetük — bronz, nikkell és ezüst pénz, közbe-közbe egy-egy arany- és papirospénz is akadt. A kártyázó kompániát néztem, még inkább az asztalon heverő fehér kerekéket, mik csengve-bongva gurultak ide-oda. Forgott a kártya és egyre gyűltek a fehér és sárga kerekék az asztalon.

A közvetlen szomszédom egy ványadt arcu, csillogó szemű, vézna munkás mindig nyert. Idegesen, reszkető kézzel söpörte be a fehér és sárga kerekéket. Az arcára ilyenkor kiült valami visszataszító, rut vonás; egészen félelmetes volt ... Egyszerre megrohant egy vad gondolat; az agyamban szökött minden vérem, a szememre rózsaszínű köd szállott; öntudatlan, lázas pillanatot volt ... A következő percben már ott hevert a sváb kofáném pénze a nagy garmadában. Nem éreztem semmit és nem gondolkodtam. Gazember vagy Mák Péter, gazember vagy! ezt hajtogattam magamban, miközben pergett a játék és forogtak a kártyák. Tudtam, hogy nyerni fogok. Az ellenkezőjére nem is gondoltam, ez pillanatra sem jutott eszembe. Olyan bizonyos voltam benne. Pedig eddigé azt sem tudtam, hogy mi fán terem a kártya, sejtetem sem volt, hogy minő játék az, melyre föltettem egy nyomorult beteg asszony utolsó vagyonát. A szemem előtt összefolyt minden: a kipirult, lázas arcu emberek, az asztalon heverő pénz és az ideges gyorsasággal bujdosó kártyalapok egybekavarodtak, örült táncba kaptak. Behunytam a szememet: Gazember vagy Mák Péter, igazán nagy gazember, világraszóló gazember! ezt mondtam magamban folyton. Aztán fölnyitottam a szememet. A szomszédom vigyorgó arccal nyomott a markomba egy esomó pénzt. Kirohantam a korcsmából, még a teámat sem fizettem ki. A hideg egy kissé kijózanított. Megszámoltam a nyeresémet: nagyon sok volt, talán háromszor, négyszer annyi, mint a mennyi a kofáném pénze. Hirtelen nagy szegyenkezés fogott el, aztán kimondhatatlanul fájó levertség, majd meg csapongó öröm. Halálos fáradtan értem el a kofánémhoz: türelmetlenkedett már egy kevéssé és igen megörvendett a jöttömnek. Pirultam és dühös voltam. De hamar elrohantam onnan, mert nem birtam az asszony szeme közé nézni ...

3.

Ott álltak a vastag sötétségben. Hallgattak jó darab ideig. Egy részeg alak botlott beléjük. Azt fölragták dühös elkeseredéssel. Mert mind a ketten el voltak keseredve szörnyen. Aztán megindultak tovább. Fáradtan baktattak előre.

Szajna-parti képek.

A légi expressz. — Párisban is lógnak a villamosokon.

Páris, március.

„Air expressz“ ezt olvasom a Rue Royale egy üzletének a kirakata fölött. Alatta egy irás, amelyik azt mondja, hogy ez a légi expressz két óra tizenöt perc alatt futja be az utat Páris és London között.

Bemegyek az üzletbe és érdeklődöm az első légijárat feltételei iránt. Megtudom, hogy déli tizenkét óra harminc perckor Londonból és Párisból is elindul egy-egy kétfedelű légi omnibusz és ugyanabban az időben: két óra negyvenöt perckor érkezik meg a céljához. Egy utazás ára 800 frank; oda és vissza 1400. Minden utas hét kilós csomagot külön díj nélkül vihet magával, ezenfelül minden kilóért nyole frankot fizet, de huszonöt kilónál többet senki sem vihet magával. A nagyobb bőröndöket a vállalat vasuton és hajón küldi az utas után. Árucsomagok díja öt kilogrammig kilónként 12.50 frank, a díj a kétszáz kilóig növekvő súlyú csomagoknál egy fokozatos skála szerint kilenc frankra mérséklődik. A csomagok azonban nem lehetnek ferjedelmesebbek kilónként ötezer köbecentiméternél. A légijárat vasárnapon kívül minden alkalommal leveleket is visz magával. A levélre — a rendes postai díjon kívül — husz grammonként három frankot kell ráfizetni. Maximális súlyuk 450 gramm és rendeltetési helyükön még aznap délután kézbesítik őket. Ami az utasok és a küldemények biztonságát illeti a vállalat minden felelősséget elhárít magától, azonban minimális összeggel biztosítani lehet őket.

Megmutatják nekem a hatalmas biplán képet, amelyiknek a két szárnya között elnyúló testében valóságos kis vasúti kocsik látható. Az ablakok mögött az egymással szemben ülő utasok feje; a vezető is zárt helyiségben ül. Az earoplán testén ez a felírás: „Cie G. le Transaerien.“

Mialatt ezt a képet nézem intenzív vágy száll meg, hogy a gépen én is rajta üljek, Bleriot első, szenzációs utját követve, Londonba repüljek. . . . Azonban gyors fejtszámítás után megállapítom, hogy ezernégyszáz frank, az a mai valutáris viszonyok szerint körülbelül huszonötezer korona.

Es erre egy kicsit lelohad a kedvem.

Mától kezdve Párisban kétszeresére emelték föl az autótaxi viteldíját.

Es az eredmény?

Az eredmény az, hogy a közönség sztrájkol, gyalog jár, vagy villamoson. Az uttest közepén, — ahol a párisi bérkocsik állomásoznak — mint a jobbra és balra áramló forgalom kosszu elválasztó vonala, végnélküli sorban ácsorognak az utas nélkül maradt autótaxik. Háboru óta a francia fővárosban a harctereken használt és azután olesó áron elkótyavetyélt automobilon révén megsokszorozódott a gépkocsi-forgalom. Ma ennek az örült keringésnek mintha megcsökkent volna a tempója, miután a szédítő körforgásból szembeötölően kikapcsolódtak a piros és zöldesszürke színre festett taxik. Meddig tart a közönségnek ez a minden agitáció és szervezke is nélkül keresztülvitt furcsa tartózkodása? Valószínűleg nem sokáig. A publikumnak az a része, amelyik ezt az alkalmatosságot használta, nem szívesen mond le a kényelméről. És ma Párisban is bőven vannak azok, akik nagyon sokat keresnek.

Addig is azonban egyszerre megdagadt a villamosok és a föld alatt futó metropolitain forgalma. Ma már itt is lógnak a villamosokon az emberek, bárha megállapíthatom, hogy ezt a művészetet még nem vették olyan tökélyre mint mifelénk. Itt egyelőre szerényen beérik azzal, hogy a

fölgázólépcsőn álljanak és még nem fedezték föl, hogy az ütközőkön, a feliratos táblákon, sőt a kocsik számaiba kapaszkodva is lehet utazni. De azon az uton vannak, hogy nemsokára ezt is kitapasztalják. A földalatti vasutak csarnokaiban szédületes a telongás, különösen esténként, amikor a peronokra már csak csoportokban engedik be az embereket s a lépcsőkön szorongó tömeg orra előtt időről-időre bezárják a bejáratot. A metronatok hét-nyolc kocsival, három-négy percenként érkeznek és szédületes tempóban nyelik el a várakozó tömeget. Az utazóközönségnek ez a hallatlan arányokban áramló apály és dagály érte meg velünk a legrövidebb idő alatt azt, hogy ma Páris is tulsufolt város, ahol a lakásínséget éppen úgy érzik, mint minálunk s ahol a közlekedési eszközök napról-napra közelebb jutnak ahhoz, hogy esődot mondjanak.

Es még egy hasonlóság: a párisi közúti közlekedési vállalatok is amelelt, hogy egyre több embert szállítanak, folytonosan emelik a viteldíjakat. A városházán éppen most tárgyalnak azon, hogy újra drágítsák a metró, villamos és autóbussz-jegyek árát.

Nem. Párisban sem csupa öröm a szegény ember életel

B. J.

Az asszonynak.

Párisi divat.

A párisi divattermekben nagy a sürgés-forgás; a hölgyek már javában vásárolják és viselik a legislegújabb divat remek alkotásait. A nagy szabók műtermében tarka társaság nyüzsög, üzletemberek, ügynökök, külföldiek és vérbeli párisi hölgyek; vidéki nő is akad közöttük, aki feltétlenül kötelezőnek tartja magára nézve Páris divatelőírásait, noha Bordeauxban vagy Lyonban lakik. A vidéki vevő józanul és okosan vásárol, a tulszokat nem türi a kisváros szigorubb társadalmi és családi élete. A külföldiek ezzel szemben különködők, a rendkívüliséget, a ritkaságot kedvelik és párisi nő fel sem venné talán azt a ruhát, amelyet ők otthon „párisinak“ neveznek és amelyet valóban Párisból vittek haza. Külföldi hölgyek, ha hosszabb ideig öltözködnek párisi divat szerint, mindenestre erősen megközelítik a valódi párisi asszonvt, elérni, felülmulni azonban nehezen fogják, mivel inkább van hajlamuk tulszokra, szertelenségekre.

Ar és izlés különböző dolgok. Az előbbi nő ruháknál mindig elég magas volt, az idén már szinte megdöbentőek a toalettek árai. A szabók azzal altatgatják a lelkiismeretüket, hogy a külföldi vevők, különösen angolok és amerikaiak, nagyon előnyös anyagi helyzetben vannak párisi bevásárlásaik alkalmával, valutájuk magas értéke miatt. Az óriási adókkal persze, amelyek Amerikában is, de különösen Angliában a megszokott árhoz képest is elég súlyos viszonyokat teremtettek, a párisiak nem törődnek, úgy hogy igazán nem minden angol hölgy engedheti meg magának azt, hogy ezerkétszáz frankot fizessen egy egyszerű tafota-ruháért. Már pedig az előkelő műhelyekben elkérnek ennyit, a másodrendűek beérik nyolczázötven frankkal is. Az ilyen ruhák készítéséhez használt tafota méterje egy százharminc frankba kerül és a finom szegélyek ára félelmesen magas az ottani viszonyok szerint.

Van két-három nagyon előkelő műterem Párisban, amelyek valósággal felülemelkednek a divat kurtaéletű szeszélyein meg hóbortjain és nemesak meglepő, de igazán művészi alkotásokat produkálnak. Az egyik különösen fiatal, leányos alakra illő ruhákkal keltett feltűnést, az ezekhez tar-

tozó kalapokat is a cég tervezte. Kék szerzs kosztümöket mutattak be, rövid és szűk, oldalt berakott szoknyával, rövid, lenge kabátkával, amely nyitott elől és egyetlen gomb, vagy öv tartja össze. A bő ujjak a kar hosszúságának vagy három negyedét fedik el, a szabásuk a kínai selyemkabáttkák ujjára emlékeztet. A csipőkön kis dudorok libegnek. Vannak modellek, a melyeken a szegély és az öv ezüsttel van kihimezve. A kabát alatt fehér szoknyabluzt hordanak, ezeket a nyakon és a csipők táján ezüstös meg acélszínű himzések díszítik. Az ilyen zubbonykák ujjai szintén kínai szabásuak, a kivágás a hátán jóval mélyebb, mint elől. Ezekhez a kis kosztümökhöz rendesen tokk-kalapot viselnek, aránylag széles formában, az ezüst himzés itt sem marad el. Üde, fiatal archoz nagyon jól illik az ilyen kalap és bájosan keretezi be a sötét haját. Fekete szemű, sápadt arcú hölgyek számára is előnyös viselet, határozatlan színű arcbőrhöz már kevésbé megfelelő. Néha lakkozott szalag ékíti a fekete kalapot, ezek is kedvesek és csinosak.

A párisi divat egyik legsikerültebb alkotása a derékban átkötött, redingotszerű kabát fényes vászonból vagy más anyagból, szürke, esetleg sötétkék színben. Ezeket a hozzájuk hasonló ponzzs, tafota, szatinkrepp meg finom kasmirkabátokkal együtt világos nyáriruhák fölött viselik.

Látogatóruhákat egyáltalában nem készítenek már fulardból, kiszorították teljesen a tafota, a kreponfajták, a selyem-muszlin, organdi. Ezeket szegélyezéssel díszítik. Az angol minták a legkedveltebbek. Merev, álló gallérok és mellényövet viselnek az ilyen ruhákhoz. A gallérok a nyakról beléfutnak a kivágásba, néha pedig a kivágás vonala mentén haladva a melléykét övezik. Ezek nagyon kecses holmik a valóságban; a bájos redőket és hajlékokat nehéz volna írásban ismertetni. Ezüstkékes övek, esokrokkal díszített szalagoeskák, rojtok, paszomántok és kivarrások egészítik ki a szegélyekitést. Ezek a szegélyek különben nem a fővárosban készülnek, hanem a messze vidéken, így például a Vogézekben himezik őket nagy mennyiségben. Ha Párisban állítanák őket elő, a ruha nehéz ezrekbe kerülne. Így is nagyon sokat kérnek egy ilyen öltözetért, amint már tudjuk.

Vannak krinolinszerű ruhák is. Estélvi toalettek között találunk olyanokat, amelyek egyenesen a tizennyolecadik század divatjára emlékeztetnek. Itt is felbukkanak a kínai ujjak, a fodrok, sőt valóságos fisüket is viselnek. A kivágás meglehetősen merész.

Nagyon szépek az Infanta-stilű estélyruhák. Ezeket a legfinomabb árnyalatú tafotából varrják, tompa pasztelszínekben, az alszoknya ezüsthimzésű és rózsaszínű ékítések vannak rajta. A szalagok olykor kékek, néha rózsaszínűek, előfordul mind a kettő is egy ruhán. Ezek a toalettek kedves, ódon viseletekre emlékeztetnek a karsu derekukkal és krinolinszerű csipő-díszekkel.

Végül megemlítjük, hogy az új divat egyik nagy szenzációja érdekes, csaknem teljesen dísztelen kalapok, amelyeket magas tetővel, fekete szalmából készítenek és szalagokkal erősítik a fejhez kecses és eredeti módon.

Tolvay Laura női divatterme

Veliki Becskerek, Alekszandrova (Hunyadi) ulica.

Megérkeztek a

nyári női divatkalapok!

619

A gyermekszoba.

Az arany koporsó.

— Mese. —

Irta: Móka bácsi.

Hol volt, hol nem volt, még az óperenciás tengeren is túl, még az üveghegyen is tal, ott, ahol a kis kurta farku disznó tur, volt egyszer egy király meg egy királyné és a királyné olyan szép volt, hogy párját széles e világon nem lehetett találni. Csillag ragyogott a homlokán, nap tündöklött a vállán.

Egyszer a királyné nagyon megbetegedett és mikor érezte, hogy közel a halála, azt mondta az urának:

— Ne végy el más asszonyt, csak olyant, amilyen én voltam. Csillag ragyogjon a homlokán, nap tündököljön a vállán.

Mikor ezt mondta, meghalt. Sirt, busult a király és nem akart többet megházasodni. De hát királynak nem szabad lenni feleség nélkül, az emberek, akik körülötte voltak, nem hagytak neki békét és utoljára elhatározta magában, hogy megfogadja a meghalt felesége szavát. Mindenfelé küldözgett az egész országban, maga is bejárt sok vármegyét, de bizony sehol sem talált olyan asszonyra vagy leányra, akinek csillag ragyogott volna a homlokán, nap tündökölt volna a vállán.

Hát volt egy másik királynak egyetlen egy leánya s mire felnőtt, egészen olyan lett, mint az a meghalt királyasszony, annak is ott volt a csillag a homlokán, a nap a vállán. A szegény özvegy király azt se tudta, mit csináljon, a feleség-keresésben majd elment az esze, a tanácsosai mindig nógatták, bizgatták, hogy hozzon asszonyt a házhoz s egy szép napon meglátta a szomszédja leányát. Csakhogy akkor már öreg ember volt őfelsége.

Megijedt a leány szörnyen, mikor azt hallotta, hogy az a csunya vén király megkérte. Sirt, ritt éjjel-nappal, nem tudta, hogyan lehetne szabadulni. Végre kiokoskodta, hogy majd olyant kíván a kérőjétől, amit nem tud megadni s akkor aztán nem kell hozzá menni. Hát azt mondta neki:

— Csak akkor megyek fölséges uramhoz ha csináltat nekem egy ruhát tiszta ezüsből, egy másikat tiszta aranyból, egy harmadikat tiszta grémántból.

A király mindjárt összehívatta, aki csak takács, szabó volt az országban egy pár hónap alatt készen volt a három ruha. Mikor bevitték a királyleányhoz, majd elhalt ijedtében s megint elkezdett sirni, busulni.

Hát volt a szomszéd királyságban egy szép asszony, aki meghallotta, milyen feleséget kerestet az az öreg király. Nagyon szeretett volna királyné lenni, de nem volt se csillag a homlokán, se nap a vállán. Hanem hát volt ám annak esze. Hivatott magához egy piktort és csillagot festetett a homlokára, napot a vállára, aztán elment a királyi kastélyba, ott is mindjárt be a királyleány szobájába. Azt mondta neki:

— Ne sirj, ne keseregi király lánya. Van nekem is csillagom, van nekem is napom, majd leszek én annak a vén királynak a felesége. Én itt maradok a te helyedben, te meg bujdosd el világgá.

Azzal rávette az asszony a királyleány ruháját, aztán csinált sok selyem kendőből kötelet és leeresztette az ablakon.

Hát ment, mendegélt a királyleány, ment egész sötét estéig, elbujdosott igen messze, utoljára oda talált egy erdőre, az erdőben egy kastélyra. Bement abba a kastélyba, ott talált egy öreg asszonyt.

— Jó napot adj' Isten, öreg anyám!

— Adj' Isten neked is, édes leányom.

Jaj, de minek jöttél ide? Menj el innen tüstént, kár az életedért. Ez a kastély tizenkét farkas, ha haza jönnek és embert szagolnak a háznál, mindjárt széjjelképeznek.

Azt mondta a leány:

— Nem gondolok én azzal, az én életem úgy is mindegy. Már én tovább nem mehetek, már én csak itt maradok.

— Hát jól van, a nagy könyörgésre ott fogta az öregasszony és elbujtatta a sarokba, egy ládába. Nemsokára jöttek haza a farkasok, egyik éhesebben, mint a másik. Mindjárt mondták sorjában:

— Emberszagot érzek! emberszagot érzek! Teremtsd elő, öreg asszony, mert ha nem, véged van.

Mit volt az öreg asszonynak mit tenni, látta, hogy itt hiába minden tagadás s megmondta:

— Ma jött ide egy gyönyörűséges leány, kár annak az életéért, ne bántsátok.

— Csak hozd ide, hadd lássuk!

Nagy remegéssel bujt ki a sarokból a királyleány, de mihelyt meglátták a farkasok, mindjárt elhültek a szörnyű nagy szépségétől. Azon szempillantásban meg is váltak váltva s a tizenkét farkasból tizenkét szép legény lett. Kérték, hogy maradjon náluk, nem lesz semmi fogyatkozása, úgy vigyáznak rá, mint a szemük fényére. Csináltak neki mindjárt egy arany szobát meg bele egy szép aranyos karszékét, abban ülhetett egész nap és ha haza jöttek, mind kezét csókoltak neki és úgy tisztelték, mint a királynéjukat.

Hát ezek a legények minden nap elszoktak menni az erdőbe dolgozni és megparancsolták a öreg asszonynak, hogy jól vigyázzon a leányra és senkit se eressen be a kastélyba.

Egyszer egy ember valahogyan mégis betévedt abba a kastélyba és meglátta ott a királyleányt, azután, mikor hazajött, elmondta a királyi kastélyban, hogy mit látott az erdőben. Meghallotta a királyné is és megrémült, hogy még életben van az a leány és hogy majd meglátja, hogy ő hamissággal lett királyné. Volt neki egy gyűrűje, ha azt valaki fölhuzza az ujjára, mindjárt vége volt. Ezzel akarta megölni a királykisasszonyt.

Felöltözött kofaruhába, aztán egy kosárba sok-sok gyűrűt tett bele, úgy ment el az erdőbe. Addig ment, míg utoljára oda talált a kastélyhoz. Ott elkezdett kiáltozni:

— Nem vesznek szép gyűrűket?

Kikiált az öreg asszony:

— Nem veszünk bizony, néném asszony. Föl is ut, le is ut, csak kotródjon el menél előbb!

Meghallotta a beszélgetést a királykisasszony is, fölkel az aranyos karszékéről és odament az ablakhoz, hogy mi az. Mikor meglátta a sok szép gyűrűt, nagyon megtetszettek neki és kérte az öreg asszonyt, hogy vegyen neki egyet. De az öreg asszony azt mondta:

— Nincsen nekem pénzem.

— Oh, azt mondta a kofa, az nem tesz semmit. Majd erre jövök az áráért máskor.

Avval odaadta a gyűrűt és elment. Mikor elment, a királykisasszony belepróbálta az ujjába, de alig, hogy belepróbálta, hátra dőlt a karosszékben és meghalt.

Nemsokára bejön az öreg asszony, valami enivalót hozott be neki, hát amint oda akarja neki adni, látja, hogy csak ül ott a széken és nem szól semmit. Rázogatja, keltegeti, hiába, akkor veszi észre, hogy meg van halva. Megijedt az öreg asszony, elkezdett sirni-ríni, sajnálta a szép teremést, de sajnálta magát is, mert tudta, hogy ha a legények hazajönnek, az ő életének is vége lesz. Keltegette még egy darabig, de mikor látta, hogy nem használ, elszökött a háztól és futott, ameddig a lába bírta és talán még most is fut, ha valahol meg nem állt.

Estefelé hazajöttek a farkasok lett legények és rendes szokás szerint letérdeltek a karszék elé, kezét csókoltak a királykisasszonynak s amint kezét csókoltak, akkor látták, hogy meg van halva. Keltegettek, szólították s mikor látták, hogy hiába, elfakadtak sirva és szörnyű nagy bánatban voltak. Aztán keresték az öreg asszonyt, de nem került elő. Azt hitték, hogy az ölte meg, hát elmentek utána, korgották sokáig

s mikor sehol sem találták, nagy szomorúan megint visszajöttek.

Mikor hazaértek, csináltak egy igen szép koporsót arany láncsal, arany kulccsal, aztán beletették a királykisasszonyt és a koporsót föltették éppen a kastély elé egy fára. Aztán maguk mind belevagdalták a baltájukat végig a házba, megint farkasok lettek és elszaladtak az erdőre.

Sok, sok idő múlva egyszer egy királyfi vadászni ment. Vadászat közben egyszerre csak elmaradt a többi embereitől, egészen elbódult és éppen odaért ehhez a kastélyhoz. Mikor bemegegy a kastélyba, mindenfelé tekintgelődik, de sehol semmit sem lát. Utoljára betéved az arany szobába, az arany karszékhez. Nagyon csodálkozik, hogy ugyan ki lakhatik itten, kié ez a szoba meg ez a szép arany karszék. Hát amint ott csodálkozik, egyszer csak kinéz az ablakon s amint föltekint arra a fára, egy igen szép arany koporsó tünt a szemébe.

Kimegy, fölmegegy a fára, kinyitja azt az arany koporsót, hát egészen meghűlt annak a gyönyörűséges lánynak a szépségétől, aki benne feküdt. Annyira megbámulta, megszerette, hogy nem is kíváncsi volt onnét elmenni. De már mit volt neki mit tenni, örökkéig csak nem maradhatott ott a fa tetejében, mégis csak haza kellett neki menni. Aztán vett egy tarisznya hamut és az egész uton szórta, hogy megint oda találhasson arra a helyre, ahol azt az aranykoporsót megtalálta.

Másnap vett maga mellé egy embert és kocsvál ment el a kastélyhoz. Ott fölment a fára, megoldozták az aranyláncokat, amikkel a koporsó a fához volt kötve, aztán föltették a kocsi alá és elvitte haza magához. Otthon oda tette az ágya alá és egész nap mindig nézte, őrizte, csókolt, siratta, hogy mért nem eleven, mért nem veheti el feleségének.

Azelőtt nagy kedvelője volt a vadásznak, most soha sem akart elmenni, hiába hajszolódott rajta az apja, hogy mért nem megy vele vadászni, nem használt semmit, mindig ott ült az ő kedves aranykoporsója mellett és nézegette a meghalt királyleányt.

Hát egyszer nagy ünnep, husvét lett és az ünnepre igen sok külső-országi nagy ur, királyok, hercegek, grófok jöttek el vendégségbe. A királyfinak akár akart, akár nem, velük kellett lenni.

Ez alatt az idő alatt a királyfinak a kis testvérei lementek a szobájába játszani. Mindegyik elővette a cukor-bárányát meg a piros tojását, amit ajándékba kaptak és elkezdtek a tojást a padlón ide-oda gurgitgatni. Amint így gurgitják, az egyik tojás éppen az ágy alá gurult. Alábujtak, hogy majd megkeresik, hát mit látnak? Egy szép arany koporsót. Elcsodálkoztak, hogy mi lehet az, elkezdtek huzni-huzni, s addig huzták, huzogatták, míg kint volt az ágy alól. Hát látták, hogy egy szép királyleány fekszik benne.

Szörnyen megörültek neki s mikor megpillantották az arany kulcsot a koporsóban, mindjárt ki is nyitották. Nézegették a királykisasszony arany ruháját, megbámulták a csillagot a homlokán, a napot a vállán s utoljára az arany gyűrűt is a kezén.

Addig addig nézegették a gyűrűt, míg csak az egyik kezdte az ujjából kihuzni. Amint kihuzta, egyszerre csak felült a királykisasszony, nagyot fohászkodott és azt mondta:

— Jaj, hol vagyok én most?

Nagyon megijedtek erre a kis királykisasszonyok, de bezzeg nem ijedt meg a királyfi, aki éppen akkor lépett be a szobába mikor a királyleány felült a koporsóban. Nagy örömmel kiáltott oda neki:

— Itt vagy én galambom én nálam. Most már ásó kapa válasszon el beannunket egymástól!

Aztán nagy lakzit laktak, akkorát, hogy három hétig mindig szólt a muzsika, pöngött a sarkantyú. Sokáig boldogan éltek és ha meg nem haltak, most is élnek.

Adler Vilmos és Fia

Versecz.

☞ Szőlőgazdászat, borpincészet. ☞

Alapítva **1848.** Alapítva

Első Veliki Becskereki szeszgyár és finomító

Gukács és Társai r.-t.

☞ Pálinkafőző vállalkozók. ☞

Ajánlja következő gyártmányait:

Finomított szesz 96%.

Nemes pálinkáit: borpárlat, törkölypálinka, borseprűpálinka, szilvória, borovicska, egyszerű és duplán főzött minőségben.

Eredeti kitűnő minőségű ócognacot. Ivó- és tearumot. Likőröket.

Gyógyszerészek, drogisták és illatszerkészítők részére: „SUPERIOR” finomított szeszt és desztillált vizet a Ph. H. IV. követelményeinek megfelelően.

Vas- és fabordókat, valamint üvegedényeket kölcsönadunk.

Vasuti állomás: Vel. Becskerek, Pasicsova (Gyártelep)-állomás. Saját iparvágánnyal.

Téglagyár és Építőipari R.-t.

Telefonsz. 67. Veliki Becskerek. Telefonsz. 67.

Gyárt mindenfajta tégl- és cserép-készítményeket. — Építési osztálya elvállal teljes építkezéseket és javításokat.

Győri Mór és Fia Versec.

Exquisit ujdonságok

szövetekben és sely-

mekben állandóan

::: raktáron. :::

Meleghy A. Pál

butoriparvállalat

VELIKI BECSKEREK, Kara Györgyev trg (Vásár-tér).

Elvállal minden stílusú butorok, teljes lakberendezések készítését u. m.: háló-, ebédlő-, szalon-, uri-, előszoba- és konyhaberendezéseket szolid árak mellett rövid időn belül. ::: Állandó raktár mindennemű tömörfa, politrozott és kárpitozott butorokban. ::: Kérjen mintalapokat.

487

STURN LAJOS szállító

Telefonsz. 104. VERSEC. Telefonsz. 104.

::: Elvállal mindennemű szállításokat. :::

Az osijeki, Union' Gőzmalom Rt.

veliki becskerei
terménybevásárlási
kirendeltsége

a legmagasabb napiárakon vásárol
buzát, rozst, árpát, zabot és magvakat.

Irodahelyisége:

Alexandrova (Hunyadi) utca 27. szám.

Telefonszám 364.

484

Tudja-e Ön már, hogy mi
a **FRIGOLIN**

a legtökéletesebb és legjobban bevált szer
még a legsúlyosabb fagyási esetekben is,

a **FRIGOLIN**

egyedüli gyógyszere

rheuma, ischias, neuralgia
és bármilyen meghűléstől eredő bajoknak
készíti:

Gyógyszertár „Az arany kereszt-
hez”, Kevevára. (Bánát.) 340

Kapható mindenütt!

KLAR LAJOS

NŐI- ÉS FÉRFISZABÓ

Versec, Erzsébet tér 16. sz.

Balog Géza Vrsac

varrógép és kerékpár nagyraktára és javítóhelye

Szakszerű javítás: varrógépek, kerékpárok, gramofonok, mindenféle ipari gépek, irógépek, kötőgépek, fegyverek, stb. stb.

Házicsengők, acetylen és villanyvilágítás szerelése az összes alkatrészek raktára.

Rüht és viszketeget

172 4 nap alatt biztosan gyógyít a katonaságnál kitiünően bevált

SVRABULIN

Kapható csak a NIKOLICS-gyógyszertárban
Veliki Becskerek, Zsitni trg (Gabona-tér).

Bárkán Hermann

szállító, Versecz.

Elvállal minden-

neműszállításokat

SCHÖN VILMA

nőikalap-szalón

Versecz, Király-utca 2.,
városházával szemben.

Zsákok

minden minőségben, ponyvák, kenderzsinegek minden vastagságban, kötelek, szőlő- és kéveköttöz fonalak, hálók, halászati cikkek, pokrócok, szövetek, esonagoláshoz papirzsinegek, zsákzsinegek jutányosan beszerezhetők: 411

Schiff Ábrahám zsák- és ponyvakölcsönzőnél Novisad (Ujvidék), Futaki-utca 26. Telefon 403.

NEUHAUS MÓR

VERSECZ.

Növényi olajgyári üzeme
megindul májusban.

Henn Adolf

kalapárkereskedés

Versecz, Kralj Petar trg.

Alapított 1856. ::: Alapított 1856.

Szávits Gedeon

fűszer, csemege, ásványvizek,
anyag, festék, kékkő, raffia
nagykereskedés.

Versec, Erzsébet-tér 1. szám.

Wilhelm Thier

Glas-, Porzellan- u. Küchengeschirrhandlung en gros u. en detail
Werschetz, Kralja Petra trg.
(Lucaferru'sches Gebäude.) Telef. 23.

Braća Georgijević és Petrović

Kereskedelmi vállalat. Export, import és banküzlet.
Telefonsz. 68. VRSAC. Kralja Petra trg 4. Telefonsz. 68.

Raktáron eladásra készen:

cipő, zsák, szecskavágó, bőr, peronosporafecskendő, tengerimorzsoló, vízmentes ponyva, tengeri és tengeridőlemények, stb.

Hoffmann Károly utódai

cukrászdája Vrsac
Székház-utca 13. sz.

Nagy választék süteményekben, uzsonnakávé, jó italok, stb.
Verseci különlegesség: az eredeti Hoffmann féle cukrozott mandula és másfajta cukorkák állandóan raktáron.

Dembitz Márk

női- férfi- és gyermekkonfekció-üzlet, Vrsac, Kralja Petra trg.
Ajánlja dusan felszerelt raktárát a fenti cikkekben.

„Globus“ áruforgalmi- és bankbizományi vállalat.

Cégtulajdonos KÖNIG FERENC.

Telefonszám 61.

VERSEC.

Telefonszám 61.

Elvállal mindennemű tőzsdei megbízásokat: áruk, értékpapírok és valuták vételét és eladását, pénzek átutalását, bel- és külföldi követelések behajtását.

Áruk vétele, eladása és közvetítése.

Naponta telefonjelentések a belgrádi és zágrábi tőzsdei jegyzésekről.

„Menyasszony“ áruház

Versec, Főtér.

Állandó nagy választék

férfi- és nőiszövetek és

Crepe de Chine áruban.

Szolid, szabott árak!

Szőrmék nyári megőrzését vállalja

Csiszár József utóda SZUBOTIN
OBRAD német szűcs Veliki Becs-
kerec, Pétrógradszka (Melencei)
u. 59. szám.

558

Windisch Vilmos

..... műszerész.
Vrsac, Deák Ferenc-utca 3. sz.

Szakszerűen javít írógépeket
és minden egyéb műszert.

Legmagasabb áron vesz író- és varrógépeket.

Beregszászy Z. Antal

mechanikai és elektrotechnikai műhelye

Versec, Deák Ferenc-utca 1.

Ifkó Lajos Versec

városházépület.

Fűszer- és

csemegekereskedés.

Erdős Emil gabonakereskedő

vetőmagkereskedése Vel. Kikindán

Bánáti elsőrendű kerti és gazdasági
magvak „Mauthner” rendszerű eladása.

Kizárólag elsőrangú gazdaságok vető-
mag ajánlatait kérem — — — 390

ZOFFMANN FERENC

ékszerész, órák, látszerész

VERSECZ, Alexandrova u. 15.

Elvállal mindennemű
óra javításokat. Nagy
raktár arany, ezüst és kina-
ezüst árukban és órákban.

Malomgépek!

1 db progress,
3 „ hengszita 3-5,
1 „ felvonó, komplet,
2 „ lisztkeverőgép,
40 „ zsáktartó öntött-
vasból
50 „ zsákcsat,
2 „ 2' hengszék,

1 db sima hengszék
650-220 mm.,
1 „ porszűrőgép koptató-
hoz,
1 „ reform daratisztító,
1 „ 42" kőjárat teljes
felszereléssel,
szíjtárcsák és transz
missziók

azonnal eladók. Bővebbet

Katona Mihály

malomépítészeti vállalata, Torontálvásárhely.

M. Serdarušić

váltóüzlet, kereskedelmi ügynökség és bizományi üzlet
Novi Sad, Regenta Alexandra ulica 43.

Elvállal a legelőnyösebb feltételek
mellett mindennemű bank- és kereske-
delmi megbízásokat, u. m.: 1. Vesz
és elad külföldi pénznemeket. — 2.
Lebonyolít és közvetít gabonátulakat
saját és más számlára — 3. Közvetíti
ingatlanok (házak) és egyéb más
árak vételét és eladását — 4. Minden-
féle biztosítások osztálya.

„VOLTA“ műszaki és villamossági R.-t.

Telefon 137.

Veliki Becskerek

Sürgőnycim: VOLTA.

**Raktáron tartja
az alant felsorolt technikai cikkeket:**

I. Villamossági és szerelési anyagok.

Izzólámpák, kábelek, szabadvezetékek, izolátorok, biztosítékok, konjektorok, foglalatok, kapesolók, Bergmann-csővek (páncélozva is), állólámpák, falilámpák, falikarok, gyengeáramu berendezési tárgyak, Leclanché szénhengerek, eleművegek, cinkrudak, fayence huzólámpák, mennyezetrózsák stb. Óriási választék bronz-, ó-arany-, ötvözet-, réz-, disz- és szaloncsillárokból, csillárláncokból, rézcsillárdíszekből, üvegprizmákból, üvegrojtokból, üveg- és porcellanernyőkben, mennyezetvilágítókból. Ivlámpa- és hegesztőszenek. Arammérők (vill. órák).

II. Műszaki anyagok.

Szerszámok, csavarok, szegek, varrógépkatrészek, gummi- és asbestszigetelőanyag, ellenőrző órák, nyomdai gummihengerek, chlichék stb. Szab. állószivattyúk minden méretben, talajvizszivattyúk. Házi mosógépek!

III. Vizvezetési és csatornázási anyagok.

Angol fayence mosdók, fayence és nikkell fűrdőberendezési tárgyak, zománczott falikutak, mosókonyha kiöntők, mosogatókagylók, esatornázási elzárócsapok iszapgyűjtőkkel, esősúly szekrények, öntöttvas súly szekrények iszapelzáróval, szivókosarak, szelepek, vízbeömlesztő csatornák, angol closett berendezési tárgyak, kádlábak stb. stb.

Vegytisztá acummulatorsav ☒ Carbid ☒ Fényképezési és optikai cikkek ☒ Csiszolt üveglapok, üvegcserepek ☒ Orvosi és gyógyszerészeti üvegműszerek stb. stb. ☒ A legolcsóbb napi árak!

Eladás nagyban és kicsinyben!

A „VOLTA“ kiállítása a Gazdasági R.-t. butorosztályában van és mindenki vételkényszer nélkül bármikor megnézheti.

V

Az Ipar és Kereskedelmi Bank R.-T.
fűszer- és gyarmatárú-osztálya
 Veliki Becskerek, Alexandrova (56) utca.

ajánlja dusan felszerelt raktárát az alábbi cikkekben nagybani eladásra:

chocoladó dessortek
 caramellak
 Rűger-féle bonbonok
 dropsok
 legf. likörök
 cognacek, rum és hordópálinkák
 pecsenye és fajberek
 szardínia és szardellagyűrű
 tea, cacao és vanilla
 szentjánoskenyér
 rizs, szilvaiz
 mazsolaszőlő
 kávé, pótkávé
 toleiteszappanok
 kalodont, fogvájék

bors, fahéj
 hámozott és hámozatlan gyömbér stb.
 gyertyák minden nagyságban
 lurién-cipőkrém és fénymáz
 marónatron 100%-os, fahordókban
 ammoniákszóda, krisztályszóda, timsó, natfalle
 keményítő, kékítő, kékgolyó
 yes- és császárborax
 kékkő, kénvirág
 ruhafestékek
 brunolin, szikativ
 vaslak, kopállak, kocsilak expresslak
 padlófesték, parkettfénymáz
 emailfestékek
 kocsikenőcs

Legolcsóbb naplárak mellett!

Pontos és figyelmes kiszolgálás!

Bánsági malomipar r.-t.

E z e l ő t t

„Szabadalmazott osztrák államvasut
 társaság“ (STEG) és „Adler Vilmos
 és Fia“ cég gőzmalmai, vas- és
 fémöntőde, gépjavitóműhely

Versecz, Oraviczabánya, Boksánbánya.

Rastädter József Szt. István gyógyszertára Versecen

ajánlja kitűnő hatású saját készítményű különlegességeit: Flieder (orgona) crème, nappali használatra; Lehman-pomádé, esteli használatra; hajlápsszesz; Salodentol szájviz; erős vértisztító-tea; arnica házikenőcs; Scabocid-kenőcs, viszkettség ellen. — Raktáron: Maltocol; Beretvás-pastilla; Aspirin Bayer; kozmetikai cikkek; kölni vizek; finom szappanok; Botot francia készítmények, stb.

Goldschmidt Lipót

Veliki Becskerek
Alekszandrova (Hunyadi) utca

Konfekció és szövet-
raktár, férfiszabóság.

Lj. Nedeljković

bor- és pálinkakereskedő

Telefonsz. 87. Vrsac. Telefonsz. 87.

RANCSIN M. VLADIMIR rézműves, Versec,
Kronprinz Alexander u. 55. Alapítási év 1890.

Elvállalja szesz-, pálinkafőző,
festő-, mosóüstök és minden e
szakmába vágó háziszerek elké-
szítését a legrövidebb időn belül.

Gábor Lajos

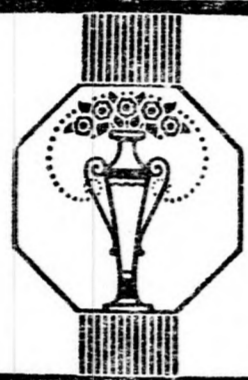
bankforgalmi, kereskedelmi bizományi
iroda VERSECZ, Prinz Georg trg.

Vállalja mindennemű ingó és ingatlan eladását és vételét. ■ Állandó kiállítás!

IVANITZA STEVAN

cukrászdája

Versec, Városház-tér.

BERG TESTVÉREK

Kézmű-, rövid- és fűszeráru nagyban és kicsinyben

VERSECZ, PRINZ GEORG TRG
(ANDRÁSSY-PROMENÁDE)

Langer Bálint

fűszer-, csemege-, déligyümölcs-, anyag- és festékárkereskedése

Versecz.

Telefonszám 99.

Prinz Georg trg sarok

Telefonszám 99.

POTH FERENC

uri- és egyenruhaszabó

VERSECZ

Prinz Georg trg 1

A. Nedeljković i Sini

kézműárkereskedés

Vrsac, Prinz Georg trg 13.

Steiner Simon

órás, ékszerész, Versecz.

Vesz

gyémánt-, arany-, ezüstáru-
kat és antik ékszereket.
Városház-tér.

Záborszky Gyula

építész és építőmester

Versecz

Mindenféle tervezéseket, becsléseket, parcellá-
zásokat végez, építkezések kivitelét vállalja.

Vaskereskedés

R. MARIĆ

(Verseczi Szerb Hitel-
bank R.-T. tulajdona.)

Telefon: 53.

Milosevits & Marits

Eisenhandlung zur „Goldenen Melone“

Werschetz

König Peterplatz

Telephon 129.

NAP SZÁLLODA

VERSECZ, VÁROSKERT-UTCA 10.

Kitűnő konyha, elsőrendű sör és jó borok.

Mayer János

sztakötőmester és drótáruraktára.

Versecz, Régi posta-u. 14.

BRANKO V. PETROVIĆ, VERSECZ

KRALJA PETRA TRG

Férfi- és nőikonfekció-üzlet ~~székház~~ Mérték után elsőrangú kivitel**BARUCH B.**

NŐI-DIVATSZAGON

== VERSECZ ==

АЛЕКСАНДРОВА У. 3

HERTER ZSIGMONDRÖVID- ÉS DIVATÁRUKERESKEDÉSE
VERSECZ, VÁROSHÁZ ÉPÜLETLEGNAGYOBB VÁLASZTÉK
CÉRNÁKBAN.HIDETÉSEKET a **TORONTÁL** számára VERSECEN
felvesz: Telefon 100. Sándor trónörökös-(Székház-)utca 38.**Első Verseczi Butorgyár****Leonhard Schulz**Cégtulajdonos: Özv. Apfelbaum Hugóné
Versecz, Kudriczi-ut 11-16. Telefon 20**Seidl Gyula**

első verseczi gépgyár

vas- és érc-
öntőde**Versecz, Telefonsz. 57.**Elsőrendű kemény
hasábos tűzifában április
havi szállításokra

rendeléseket elfogad

Kurländer Imre

Veliki Becskerek

Telefonszám 35.

Fischer és Gutsch

Telefonszám 74. Veliki Becskerek. Telefonszám 74.

Hemberger Bálint
szőlőbirtokos, bor- és pálinka-nagykereskedő

Versecz

Alapított 1856. Telefon 41.

Florian György

vaskereskedése

Versecz, Városház-tér.

Kern György

Cognac-gyártás

Versecz

Kralj Petra trg.

Löwy Max

női- és férfikonfekció-üzlete

Versecz

városházépület.

TANGEL VENDÉGLŐ

VERSECZ

VÁROSKERT-U. 4.

Heinrich Domonkos

kárpitos és díszítő

VELIKI BECSKEREK

Knez Miletina (Nicky) utca,
Demkó-ház.

Tóth József

uriszabó

VEL. BECSKEREK

Alexandrova (Hunyadi) utca.

MOLNÁR JÁNOS

villanyerőre berendezett műköszörűs
műhelye VELIKI BECSKEREKEN

Knez Miletina (Nicky) utca.

Mindenmü fodrászati cikkek állan-
dóan raktáron. :: Acéláru és javító-
műhely.

Janczer Mihály

BÓKA

Értesíti a környékbeli
vevőit, hogy dus kéz-
műárut tart raktáron.

Butorgyár
Ifj. Sladec István Versecz

Kudriczi-ut 42, 44, 46.

Legnagyobb raktár Bánátban.

Feketics Péter

:: uriszabó ::

VELIKI BECSKEREK

Knez Miletina (Nicky) utca,
:: Demkó-ház. ::

**Nagy
husvétii cipővásár**

T. A. BATA BIKOVLJEV FÜLÖPNÉL
Veliki Becskerek, Eisenstädter-házban.

Lenhardt Antal

Veliki Becskerek, Alekszan-
drova (Hunyadi, Fő) utca.

Ajánlja ujonnan érkezett hur. hegedű és egyéb
hangszereit, valamint hangszerkellékeit.

Olcsó bevásárlási forrás

vászon, chiffon, nadrágszövet,
zephir, ágynemű, kötényvászon,
satin és egyéb kézműaruban.

Kastl Lipót Versec, Fürdő-utca 4, az udvarban bari.

VELJKOVIĆ I KRČAGOV

DIVAT- ÉS KÉZMŰARU-ÜZLET

VERSECZ, KRALJA PETRA TRG. 11.

GAZDASÁGI RÉSZ- VÉNYTÁRSASÁG

Veliki Becskerek
Alexandrova (Hunyadi) ulica 30. sz.

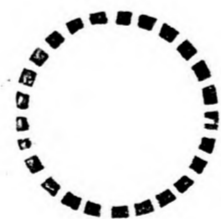
Alaptőke: 2,000.000 korona

Fűszer- és gyarmatárú-osztály

Telefonszám 278.

Igazgató: Deutsch Márton.

Ajánl: Konyak medecinált, valódi hollandi likőröket, ja-
maika rumot, törkölyt, szilvóriumot palackban és
hordóban, Lítke Forengland pezsgőket, butéliás borokat, bécsi
gyártmányu cigarettahüvelyeket, mindenféle lakkokat, prima kocsi-
kenőcsöt, „Union“ almási és kikindai keményítőt, Rűger Otó-féle
canditákat, festékeket, angol gyertyát, kakaót, tivoli mustárt,
szardiniát, toilette-szappanokat, linoleumot, tmsót, boraxot,
clormeszet, naftalint, ecetsavat 80%, Hartmann és Mittler-
féle kékítőt, zöldgálicot, szódabikarbonát és szalmiaksót.

Butorosztály Géposztály

Vezető: Adorján Jenő.

Vezető: Kohn Mór.

AJÁNLJA: Legfinomabb minő-
ségű mahagoni halószoza,
ebedő-és konyhaberendezését

AJÁNL: Manillát és különféle
gazdasági gépeket.

Adria Biztosító Társulat főügynöksége.

EXPORT
(EZEELŐTT DÉLMAGYARORSZÁGI)
MALOMIPAR R.-T.

VERSECZ

TELEFON 22.

BUZA-, ROZS- ÉS TENGERIŐRLÉS.

Prima, tiszta lenolajból készült

firnisz (kence)

kapható nagyban és kicsinyben
a Vegyiparnál Veliki Becskereken.

Egyedárusító:

Kurländer Imre cég Veliki Becskerek

Telefon 35.

Bukovác István
 férfi- és nődivatáruházába
VELIKI BECSKEREK, Alekszandrova (Hunyadi) ulica, saját ház
 nagyobb mennyiségű

nyári kalap érkezett

u. m.: férfi, női- és gyermek szalmakap, azonkívül nagyválaszték nemez-
 kalapok és sapkákban, angol gummikabátok, utazóbőröndök, női fehér-
 neműek, babygarnitúrák, nyakkendők, ingek, gallérok, kizelők, sétabotok,
 parfümök, toilleszappanok, pamut, cérna, csipke, szallag stb., stb.

Krausz cipőgyár R.-t.
Versecz
 Telefon 110.

Ajánl

mindennemű férfi-, női- és gyermekcipőt igen jó kivul-
 telben és tartós minőségben.

„ELITE“ (A. Weiser)
 fotocikkraktár VERSECZ.

Ajánlja fényképezők és keres-
 kedőknek alkalmas összes
 fotocikkeit és szereit.

Telefon 67.

Telefon 67.

A Nagybecskereki tengerifeldolgozó és olajgyár r.-t.

a mindenkori legmagasabb napiáron
 vásárol mindennemű olajmag-
 vakat (repce, kender, lenmag, tök-
 mag, mák) és olajpogácsát.
 Egyben ajánlja növényolaj-gyárt-
 mányait és takarmánycikkeit.

**Nagybecskereki tengerifeldolgozó és olaj-
 gyár r.-t. Veliki Becskerek**
 (Telefon: 203sz. Sürgőnycim: Exokáhá.)

Butor!

Az Ujvidéki Népbank R.-t. butorgyárában
 Novisadon elsőrendű kivitelű butor kapható.

BOR

nagybani eladása.

Van szerencsém a tisztelt szállodás és vendéglős
 urak figyelmét felhívni, hogy nagyobb szállitmány
 fehér, vörös, schiller boraim megérkeztek, amit tiszt-
 telt vevőimnek legalacsonyabb napi áron árusítok
 ki pincémben. Ajánlok továbbá szintén kitűnő
 gyöngy törkölypálinkát, valamint saját főzésű
 borpárlatot (cognac). Tisztelettel

Sólyom György borkereskedő
 Kralya Petra trg (Ferenc József-tér) 629.

MILAN MILANOVIĆ

VASKERESKEDÉSE
 AZ „ARANYLÁNCHÓZ“

VERSECZ, FÖTÉR
 PRINZ GEORG TRG.

Egy jókarban levő Nuy Wey szisztemájú
4¹/₂ HP benzinmotor

hozzávaló morzsolóval, teljes felszereléssel
eladó. Klein Mátyás
 641 Torontálvásárhely.

Egy nagy utcai

k a p u,

valamint egy kuthenger
 keréssel, láncsal és vödörrel
eladó. 631

Megtekinthető Veresmartiova (Uri) u. 4. sz. a.

„RAPID“

Novisad. Iroda a „Sloboda“-szállodában. Telefon 239. Táviratcim: „RAPID“.
 Kereskedelmi ügynökség és bizományi üzlet. Az
 összes gazdasági-, ipari- és élelmezési cikkek
 vevése és eladása, valamint azok behozatalának
 és kivitelének lebonyolítása.

Egy kettős géprendszerű

Kemna 20 HP gőzeke

1 db 4-es és 1 db 6-os
 ekével, gépész és szer-
 számkocsival és összes
 tartozékokkal **eladó.**

Bővebb felvilágosítást ad
Heufeld Zsigmond
 ügynök Veliki Becskerek
 (Nagybecskerek.)

Boldog husvétii ünnepeketkivánok összes izraelita
vendégeimnek ::**TODOROV GYURICA**
„Hajduk Velykó“ kávéház
tulajdonosa. ::

649

Szőnyegek.Spha velvet szőnyeg $1\frac{1}{4}$ és $1\frac{1}{2}$, Sopa szőnyeg, gyap-
juktól $1\frac{1}{4}$, Sopa szőnyeg, jutából $1\frac{1}{4}$ és $1\frac{1}{2}$, futó velvet szőnyeg
90 és 120 cm. széles.**Goldschmidt Cipót**
Veliki Becskerek.**„Jugoslavenski privredni kompas“**
(„Jugoszláv közgazdasági kompas“)egy mű, mely öt nagy kötetben fog megjelenni.
Az első kereskedelmi rész április végén jelenik
meg. A mű szerb-horvát, német és francia nyelven
jelenik meg. Egyes adatok a különböző cégekről
ingyen tétetnek közzé. - Ezért mindenki jelentse
be cégének címét a „Jugoslavenski privredni kom-
pas“-nak Zagrebben. 644

Keresek egy

butorozottsobát

két személyre. ::

Cim a kiadóhivatalban.

Keresek bérbe

kisebb gazdaságot.

Cim a kiadóhivatalban.

Kávéház(teljes lefárral) a házzal együtt
eladó. — Bővebbet:
Todorov Gyurica
„Hajduk Velykó“ kávéház Nemanyina u.

650

VESZEK
varrógépeket

a legmagasabb árban

587

Grünfeld Ármin

órák és ékszerész, a Nagyhíd mellett.

Egy

teher(stráf)kocsi
eladó.Bővebbet **Szabó József** Car
Dusanova (Váraljai) u. 11. sz.

656

Cinkezett

benzines hordókat veszünk.

Ajánlatokat az ár megjelölésével a

= LUKÁCS =

szeszgyár kér. 658

Felhívás!Megvettük Berkovits Béla és nejétől a Páris-
szállodában levő szállodai, éttermi és kávéházi
berendezést. Felhívjuk nevezetteknek esetleges
hitelezőit, hogy követeléseiket legkésőbb f. évi április
hó 10-ig alulírott nál bejelentsek, mert későbbi
igények figyelembe nem vétetnek.Szerb szövetségi bank r.-t.
nagybecskereki fiókja, Páris-szálloda.**A Páris-szálloda,**étterem és kávéház teljes berendezéssel együtt
bérbeadó.

Bővebb felvilágosítást nyújt:

Szerb szövetségi bank r.-t. fiókja, Páris-szálloda. 652

JÉGGÉPnegyedóránként 3 kg., új és hasz-
nálatlan, különösen falura alkalmas,**ELADÓ**

753

Hajduk Velykova (Mercy) u. 12. szám.

Üzletátvétel!Van szerencsém a n. é. közönség b. tudó-
mására hozni, hogy a volt Pajtasev-féle
mészáros- és hentesüzletet (Páris [Pest]-
szálló épületében) átvettem és f. hó 3-án
megnyitom. - A n. é. közönség b. párt-
fogását kérve, tisztelettel: **Leopold Jozsef.****Eladók:** Folytonzó kályha, nád-
garnitúra, ruhafogas, ket-
tős létra, vaság, mosógép és egyéb apróságok.
Gundulityeva (Toldy Ferenc) ulica 15. szám.**Nagybecskereki Népbank Részvénytársulat****Bankosztály:**

Alexandrova (Hunyadi) utca 6. sz.

::

Fűszer- és gyarmatárúosztály:

Pariska (Megyeház) utca 2. sz.

::

Rövid- és kézműárúosztály:

Petrovska (Kinizsi) utca 1. sz.

::

Telefonszám 62.

Telefonszám 63.

Telefonszám 313.

**Torontái Mezőgazdasági Gépipar, Vas-
és Fémöntőde R.-T. Veliki Becskerek,****Milyityeva (Temesvári) u. 110. sz.****Ajánlja**saját készítményű erő- és kézi hajtású kukoricamorzsológát és darálógát, továbbá gyárilag javított
cséplőgarnitúrákat és egyéb mezőgazdasági gépeket, motorokat. Elvállal s azonnal
szakszerűen elvégez mindennemű **gépjavításokat**. Saját öntődjében készít öntvényeket. Vállal és végez
hengerfürásokat szakembereivel a helyszínen.

a leg
történe
A hat
losszus
verege
jelzőt,
megtal
szimpát
plátói f
Nyug
Oroszot
ellenfel
a kisel
is, ak
csolatuk
gal: mi
göze
amely n
ben egy
A fra
csak so
tünetőj
tényezőj
már em
részme
hatatlan
eddig e
támaszát
empiriku
általános
Az olasz
szovjet sz
gárda ké
kát a fel
háládatlan
németeke
ságuk, a
diózsuan
lyebb tün
Az oros
felülhalad
esetre a
késői hus
összetevő
ez világo
hivatottsá
kulminálj
tokból ké
Az az
publicisták
dolgozását
szaloncsev
minden fe
dura egye
alatt törté
felszínre j
Az a
Oroszorszá
jövő törté
dátuma.